

SLOVENSKI NAROD.

Iskna vsak dan zvečer izzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 28 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po noči, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petstotne vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafljovih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

Shod v Mestnem domu in blamaža deželne vlade.

Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj v Ljubljani je sklicalo včeraj dopoldne ob 10. v veliko dvorano »Mestnega doma« javen ljudski shod, na katerem se je govorilo o notranjem in zunanjem političnem položaju. Ta shod je našo deželno vladno prestrašil do kosti. Videla je strahove, videla je v duhu tisoče in tisoče demonstrantov podirati temelje stare častitljive Avstrije. Da prepreči to in taka dejanja, poklicala je za včeraj v Ljubljano nič manj nego 180 orožnikov, na nogah so pa bili vsi detektivji in policijski uradniki vlade in mesta ter vsa mestna policija. Orožniki so imeli glavni tabor v vojaškem oskrbovališču na Dunajski cesti, od koder sta odhajala po dva in dva v poslopje finančne direkcije, Mahrovega zavoda, kazine in Filharmoničnega društva. Ob 9. zjutraj je bil prostor okrog »Mestnega doma« podoben vojaškemu taboru. Mrgolelo je tam oborožene sile, da nisi storil koraka, da ne bi srečal uniformiranca s sabljo. Ravno tako je zvenketalorožje ob frančiškanskem mostu, na Marijinem trgu je bil pa postiran štab, ki naj bi od tam dajal povelja. Izdane so bile najstrožje odredbe proti zbiranju ljudi in je bila raba orožja dovoljena za vsako malenkost. Ali bi bil kdo rad videl, da bi se prelivala slovenska križ?

Dijaštvo je bil prepovedan izhod. Od mase so morali iti brž domov in gorje tistemu, ki bi ga profesorji, ki so bili komandirani za spijone po ulicah, našli na cesti. Realceem je bilo celo zažugano, da bodo izključeni, če bi jih dobili zunaj.

Človek, ki ni zagrešil krivice, ni ma slabe vesti, barone Schwarz!

Vse varnostne odredbe so bile čisto odveč! Nikomur niti na misel ni prišlo, da bi po shodu napravil kako veselje deželni vladi. Nasilstva Nemcev proti Slovanom, zlasti proti Slovincem bomo poplačali drugače. Dovolj so napolnjene ječe z žrtvami!

Shod je bil silno množično obiskan. Dvorana je bila nabito polna občinstva vseh stanov, tudi žentstva je bilo precej. Bilo je vsega skupaj okrog 1500 ljudi.

Shod je otvoril dr. Oražen kot predsednik sklicujočega društva, prisrčno pozdravil vse navzoče, predstavljal zastopnika vlade, vladnega komisarja dr. Senekoviča, in imenoval

za zapisnikarja notarskega sollicitatorja Petriča. Nato je dejal:

Slovenstvo v Avstriji živi v čudnih kritičnih časih. Treba je, da Slovenci in Slovenke spoznamo položaj avstrijskega slovanstva, zato smo sklicali ta shod. Na severu monarhije ječi pod hudim jarmom Čeh, nad katerim se je na jubilejni dan zavijela rabeljska vrv. Na Dunaju napada nemško burševstvo naše dijaštvo in je hoče izstradati z zatovitvijo »Mense«. To ni lepa parola, ampak je dvorezen meč, ki se lahko zareže tudi v nasprotnikovo meso. V Gradcu se našemu dijaštvu ni dovolilo zborovati za slovensko vseučilišče na ondodni univerzi in so burši poglani naše dijakne na ulico. Kaj se je zgodilo pred dvema meseci v Ljubljani, je znano vsakomur in kaj se godi na Hrvaškem pod banom Rauchom, vemo vsi. Cila Cislajtanija je postala ječa, kjer se zapirajo slovanski rodoljubi, dasi tvorimo v državi večino Slovanov. Dasi smo to državo vedno branili z lastno krvjo in mesom, vendar se nastopa proti nam s krutostjo in sovražnostjo. Zahtevamo, da se nam dajo pravice, ki nam gredo kot svobodnim državljanom in ki so nam zajamčene v konstitucionalni državi.

Da živimo res v kritičnih časih, je dokaz, da je danes v Ljubljani zaradi našega društvenega shoda 180 orožnikov (smeh, klic: Na orožne vaje so jih poklicali!) Opozorim vas, da se zadržite mirno kot otroci v ljudski šoli. (Klici: Oho! Tako daleč se pa ne gremo!) Na ulici se razidite takoj, ne pogovarjajte se tam o današnjem shodu, (Klici: Preki sod še ni v Ljubljani! Drugi klic: Pa ga komaj pričakujejo!), ohranite pa v srce, kar boste slišali in ravnejte se v dejanju po besedah govornikov!

Nato je govoril dr. Žerjav, ki je bil burno pozdravljen, o zunanjem položaju Avstrije. Rekel je med drugim:

Dasi za nas Slovence zunanja politična vprašanja niso tako važna kakor notranja, se moramo brigati tudi za prva in zavzeti glede njih jasno stališče. Ne more kar meni nič tebi nič iti mimo nas, kar se godi na jugu naše države. Kajti vemo, da je proti neoboroženim Ljubljancem lahko nastopati z orožjem, ne pa proti Črni gori in Srbiji, ki sta oboroženi od nog do glave in proti katerim bi šli v boj tudi Slovinci, ki so nam Srbi in Črnogorci bratje.

Bosna in Hercegovina sta anektirani. Ta aneksija, o kateri nečemo razmotrivati, če se je izvršila v pravem trenutku, je napravila veliko

razburjenje po vsej Evropi in vse evropsko javno mnenje — razen nemško — je naperjeno proti Avstriji. Balkanski narodi čutijo, da je ta aneksija nemški korak dalje na Balkan. Na Slovenskem sta bili dve struji, ena, ki je odobravalja aneksijo, druga pa, ki je ni. Druga je trdila, da je aneksija ponižanje za Slovence, ki niso bili nič vprašani od Avstrije, kaj poretka na to.

Vsi vemo, da je vsled aneksije nastala vojna nevarnost. Slovenci smo nasprotniki vojne s splošnega človekoljubnega stališča, pa tudi zato, ker bi pokale avstrijske puške in kanoni proti našim bratom Srbom. Nismo veleizdajalci, ako vprašamo, kakšni občutki naj prevzemo Slovence, če bi morali streljati na Črnogorce in Srbe.

Z našo zunanjo politiko nismo zadovoljni. Zdaj je Avstrija avantgarda Nemčije, zato nas tudi sovražijo na Balkanu. Od carinske vojne je imela Avstrija največjo škodo, največjo korist pa Nemčija, ki je inscenirala carinsko vojno in ki nas sili v boj proti slovanskim narodom, da bodo nekaj prišli pod njeno oblast.

Govornik je nato omenjal dogodke na Hrvaškem, kjer zapirajo rodoljube ter imenoval največjo perfidijo, da je tisti Košut, ki meče zdaj v ječo Srbe, hodil svoj čas okrog Hrvatov, Srbov in tudi Slovincem, da bi jih naščuval zoper Avstrijo in nastajajo. Zato proč z banom Rauchom in sistemom na Hrvaškem!

Srbi zahtevajo prometno zvezo z Jadranskim morjem. Proti tej nima nobena druga država nič razen Avstrije, dasi imamo velikansko škodo, ker Srbija nima take zveze. Zato zahtevamo, da se Srbiji zagotovi taka prometna zveza. Ravno tako zahtevamo, da naj se naša državno-zborna delegacija postavi v najostrejšo opozicijo proti vladi, dokler ne spolni naših zahtev glede združenja avstrijskih Jugoslovanov v kompaktno celoto. (Viharno odobravanje.)

Govornik je prečital naslednje resolucije:

1. Vlada se pozivlja, da stori vse, da preneha nevarnost vojne s Srbijo in Črno goro. Vojni nasprotujemo z načelnega, humanitarnega stališča; tej vojni pa še posebej, ker bi bila naperjena proti narodu, s katerim nas veže bratska ljubezen. Razburjenje srbskega naroda naj pomiri Avstro-Ogrska s tem, da Srbiji zagotovi popolnoma svoboden razvoj, osobito tudi na gospodarskem polju, s tako izpeljano prometno zvezo z ja-

dransko obalo, da bo zavarovana proti vsem slučajem. V ta namen naj se ne strši niti teritorialnih prememb v korist Srbiji oziroma Črni gori. To more storiti vlada tem ložje, ker je takojšnje pomirjenje absoluten pogoj prospehu naše industrije, a tudi za agrarne interese prometna zveza Srbije z morjem neprecenljive važnosti.

2. Dokler ni sporazumna rešitev spora s Srbijo in Črno goro zagotovljena, naj »Narodna zveza« zastopa v aneksijskem vprašanju strogo opozicijsko stališče. Potem naj pa deluje, da se troedini kraljevini Hrvaški, Slavoniji in Dalmaciji pridruži poleg novopriklopljenih dežel tudi vse slovensko ozemlje in stori nova državno-pravna celota kot jugoslovanski skup te monarhije.

3. Shod pozivlja vlado in krono, da stori konec nezakonitemu režimu in političnim persekucijam na Hrvaškem.

Resoluciji sta bili z velikanskim navdušenjem soglasno sprejeti.

Zatem je govoril živinozdravnik Ribnikar. Dejal je:

Dan za dnevom pišemo o novih udarcih, ki nam jih zadajajo Nemci in vlada. Ti udarci so sistem, ki se je ukoreninil pri nas zlasti pod Marchetom, pod katerim je naše šolstvo strahovito nazadovalo. Marchetov namen je bil zatirati slovensko šolstvo na najbrezobzirnejši način. Pod njim se je ustanovila nemška gimnazija v Ljubljani, in taka v Pulju, Marchet nam je pošiljal nemških profesorjev namesto slovenskih. Izgovorov je imel vedno dovolj. Eni so bili premeščeni med nas iz zdravstvenih razlogov, drugi iz službenih. Vsi pa so prišli med nas, da so širili in utrjevali nemštvo med nami. Razpisni mest, ki so jih imeli dobiti Slovinci, so se namenoma zavladevali in po dve leti je bilo večkrat kako mesto prazno.

Da so nemški profesorji med nami najhujši nemški nacionalci in vsenemški propagatorji, vidimo uprav na ljubljanski realki, kjer jim je slovenska mladina izročena na nemilost. Naše dijaštvo se tu tako zatira, da je v 7. realki komaj eno tretjino dijakov Slovincem, dasi jih je bilo v prvem razredu dve tretjini. Priti bomo morali z zahtevo, da se nam v Ljubljani ustanovi slovenska realka, da se ne bodo naši slovenski sinovi tako mandrali in potujevali.

Slovenske dijakne silijo kot slavnike v posamezne razrede in ni zlepa pripraviti vlade, da bi ustanovila vzporednice. Drugače je pri nemških dijakih. Ker je bilo na tukajšnji

gimnaziji z izrednimi vred par učencev nad 50, ustanovila je vlada takoj vzporednico, dočim je v Mariboru za 70 dijakov niso dobili, v Novem mestu pa za 68 z največjo težavo. Na profesorje se pritiska, da decimirajo premnogoštevilno slovensko dijaštvo (fej-klici), kar se pogosto žal tudi zgodi!

Na gimnazijah na slovenskem ozemlju vlada samonemški duh. Na gimnaziji v Ptujtu se ne sme niti slovensko govoriti (fej-klici), ravnatelj uradujejo samonemško, dasi bi smeli slovenski. Boje se namreč sile od zgoraj in za »zaslužne« križce jim je.

Ko je Marchet odstopil, so mu od Nemcev po vsej državi deževala zaupnice. So že vedeli zakaj.

Kar je počel Marchet na šolskem polju, to je delal Derschatta kot železniški minister. Izpodrinil je pri nas vse polno slovenskih železniških uradnikov in vsaka večja postaja ima že nemškega nacionalca za postajenačelnika, ki gradi nemški most do Adrije. Derschatta je sprejemal v službo samo Nemce, le odslužene vojake 27. pešpolka (Fej-klici), ker so ti najzanesljivejši delavci na »Schulverein« in za »Südmarko«. Če se danes nimamo v Ljubljani delavnice državnih železnic, je to delo Derschatta, ki je nemškemu Celovcu dal take delavnice, dasi so se tam na te spomnili šele, ko je bilo že sklenjeno, da se grade v Ljubljani. Derschatta je pospeševal razna nemška industrijska podjetja, dajoč jim refakcije na železnicah, dočim jih slovenska in slovanska niso bila deležna.

Zato se je tudi Derschatti pelahvala in slava od Nemcev pri njegovem odstopu.

No, in kako je s sodnim in političnim uradništvom pri nas? Usiljujejo nam Nemce povsod, posebno pa pri politični upravi. V zadnjem oziru si je spletel deželni predsednik Schwarz že najmanj zlat vence! Le Slovinci ne smejo biti naši politični uradniki, drugo pa vse. Tudi kak Kalabrez je dober! Prva slabost teh uradnikov je, da so grofi in baroni, druga, da niso za nobeno rabo in tretja, ki je največja, pa, da ne znajo slovenski. Ko jih začno pri nas učiti našega jezika, je prvo, kar pove ta politični uradnik svojem inštruktorju: »Ich muss bemerken, dass ich keine Sprachtalente besitze.« Posledica je, da morajo reševati slovenske akte drugi mesto njih in da je zamena »fijakarija« in »fijalka« nekaj povsem navadnega in vsakdanjega, kakor si tudi Chorinsky ne

LISTEK.

Na rodni tleh.

Povest; spisal Fr. Rant.

(Dalje.)

Tudi gospa plem. Petteg je obšla in poljubila Anico in ji šušljaje pripovedovala, kako je lepa in kako ji od sreče želi vso srečo.

Dr. Brnotovi pogledi so švigali od Anice h gospe Petteg in nazaj. Trenotek potem, ko je bil dal Marku Košanu častno besedo, da je za vedno končano njegovo razmerje z gospo Petteg, je že hladnokrvno primerjal svojo nevesto s svojo ljubico in si je priznal, da je Anica zanj prenežna in predrobna in da je gospa Petteg dosti lepša in poželjerna vrednejša.

Marka je obšlo spoznanje, da zakon, ki se sklne danes, ne prinese pričakovane sreče prijateljici njegovih mladih dni in z žalostjo v srcu se je obrnil v stran. Ni hotel videti, kako se Brnot približala svoji nevesti.

Vse se je pripravljalo za odhod k poroki, ki se je imela vršiti v topolski stolni cerkvi. V zadnjem trenutku je imela še vsaka dama kaj popraviti na svoji toaleti, gospod Vrhovec pa je ježno begal po sobah

in iskal svoje rokavice, ki jih je končno našel v svojem žepu.

Zopet se je Brnot približal Marku.

»Ali si že čital današnjo »Neue Freie Presse«? je vprašal, kakor da se ni malo prej ničesar med njima zgodilo in kakor da je tudi na dan njegove poroke politika njegova največja skrb. »Novemu parlamentu prorokuje slabo usodo, češ, da so destruktivni elementi pretehtilno zastopani. Meni je posvetila nekaj dosti prijaznih besedi. Nekaj pozornosti sem le vzbudil.«

Marko je zapazil, da gleda Anica nanj in na Brnota in videc njen ljubki, dobrohotni usmev, si je mislil:

»Uboga nevesta meni, da mi pripoveduje njen ženin, kako je srečen. Kaj bi rekla, ko bi vedela, da me trpinči celo neposredno pred poroko s — politikom.«

Obrniviši se k Brnotu mu je rekel:

»Želim ti vso srečo v zakonu; politika je naposled postranska stvar.«

Brnot je dobro čutil ost tega očitavanja, a ta dan se Marku ni hotel zameriti in mu za to ni odgovoril. Pa tudi treba mu ni bilo odgovoriti, kajti prihitela je Pavla in se Marku obesila na roko.

»Vi me pa tudi vedno pozablja-

te,« se je Pavla hudovala z ljubeznivim smehom. »Moj par ste, pa me danes še pogledali niste; res, jaz nimam sreče s svojimi kavalirji.«

Marko je napravil Pavli nekaj sicer zaslužnih komplimentov, a v srcu je nosil tako žalost, da ni našel pravih besed. V mislih mu je bila Anica. Slutil je, da gre s sladkimi upanji proti globokemu breznemu, da se bodo njene sanje o sreči razpršile v nič in da postane žrtev brezmejne sebičnosti in brezvestnosti svojega moža. Zdaj, ko je videl, da se loči Anica za vedno od njega, je šele čutil, kako jo ima rad in si je bil svest, da mu bo njena nesreča provzročala velike bolesti.

Naposled so bili vsi povabljeni pripravljeni in kmalu potem so kočije oddrdrale od gradiča proti topolski cerkvi.

Na potu je bilo malo ljudi, vse je že bilo pohitelo v mesto. V cerkvi sami in okrog cerkve je bilo vse polno ljudstva, mestnega in kmetskega. Vsakdo je hotel biti priča, ko se državni poslanec topolske doline poroči z najimovitejšim dekletom celega okraja in to z dekletom, ki so ga vsi resnično radi imeli. Zlasti mnogo se je zbralo ženstva, ki je nestrpno čakalo, da napase svojo radovednost.

Vozovi so dospeli do cerkve in se ustavili drug za drugim. S povzdigneno glavo je šel dr. Brnot proti cer-

kvi. Poleg njega je docela izginila družica, ki jo je vodil. Šel je v cerkev, kakor bi šel na kak volilni shod. Anica je bila zatopljena v svoje misli in ljudje so rekli, da izgleda, kakor kakor svetnika.

Poroko je opravil topolski župnik, preprost gospod, ki se je bil v dolgih letih svojega dušnega pastirstva navedil mehničnega izvrševanja cerkvenih ceremonij. Govoril in molil je mrmraje in ravno dušno in niti slutil ni, kaj se godi v duši onih dveh bitij, ki sta stala pred njim, da prejmeta iz njegovih rok blagoslov njih zveze za vse življenje. Brnotov »da« se je glasil razločno in trdo, Ančin se je glasil kakor vesel vzklik iz duše.

Končano. Brnot se je obrnil in podavši svoji ženi roko, jo je peljal v zakristijo. V trenutku, ko se je bil obrnil, so se njegovi pogledi srečali s pogledi gospe plem. Petteg. Videl je v očeh gospe Petteg solze in nasmehnil se je nekako veselo in zadovoljno.

Med vožnjo od cerkve na Vrhovec grad sta Brnot in Anica le malo govorila. Brnot je bil ovil roko Anici okrog pasa in ji rekel:

»Zdaj si moja, Anica, srečen sem, da si moja.«

Anica je naslonila svojo glavičo na njegovo ramo. V zaprti kočiji na prazni cesti je to mogla storiti, ker je tu nihče ni videl. Držala je

Brnota za roko in od časa do časa z izrazom blaženstva na obličju rekla.

»Kako sem srečna — moj Stan-ko — kako te ljubim — iz vse duše te ljubim.«

Brnotu je bilo kmalu tega dosti, a premagoval se je in nekajkrat tudi poljubil blede ustni svoji ženi, sicer pa sedel ravnodušno poleg nje in sam sebi očital, da nima nič sreče in da je nezmožen prave, resnične ljubezni.

Ženitovansko popotovanje je nameraval Brnot skrajšati kolikor mogoče. Anica je želela prebiti vsaj štirinajst dni na otoku Kapri, češ, da je to za mladoporočence najprijetnejši kraj. Toda Brnot ni hotel toliko časa izostati. Želel je priti v državni zbor čim prej mogoče, češ, da je zanj vsak dan izgnan, ki ga ne preživeli med zasidanjem na Dunaju in pripravi je Anico do tega, da se je popolnoma vdala.

»Tri dni v Benetkah, tri dni v Florenci in potem čez Tirolsko na Dunaj«, tako je dr. Brnot formuliral svoj načrt za ženitovansko potovanje in pri tem je ostalo.

Odhod novoporočencev je bil doležen za popoldne z brzovlakom. Komaj so svatje dospeli iz cerkve, se je že bilo Anici treba posloviti. Le toliko časa ji je preostalo, da se je oblekla.

(Dalje prihodnjič)

šteje v svoj največji slovnični greh, da je dejal namesto »železniško ministrstvo« — »kolodvorsko ministrstvo«. Samo lapsus linguae!

Pri deželnih vladah na Kranjskem bo v kratkem sprememba. Deželni predsednik Schwarz je že dozorl za pokoj ali boljše mesto (Klic: De mortuis nil nisi bene! Drug klic: So tudi izjeme!) in na njegovo mesto nam hočejo Nemci vsiliti Chorinskoga, na čigar sedanje podpredsedniško mesto naj pride Haas, ki se zdaj kot za spremembo mudi na Dunaju. Slovenci zahtevamo na Kranjskem slovenskega deželnega predsednika. (Viharno odobravanje).

Ce pride Haas z Dunaja nazaj v Ljubljano, pridemo z razkritji o dogodkih z bistrškega mostu v Kamniku do Nunske ulice v Ljubljani! Na Dunaju ne poznajo Slovencev. Na Dunaju, kjer študirajo naši dijaki vseučilišče, komandirajo nemški burši. Odkar se pomni, so na dunajskem vseučilišču boji, ki jih povzročajo burši, ki brez pretepotov niso zdravi. (Klic: In ti ljudje pridejo potem med nas kot nemški uradniki!) Nič boljše ni v Graden, kjer je rektor Hildebrand kot najbolj zagrizen nemški burš prepovedal slovenskim dijakom manifestirati na vseučilišču za slovensko univerzo. Nemški burši komandirajo zdaj že rektorje. Daleč smo prišli.

Na Dunaju so nemški burši naskočili menzo in jo zaprli. Zgodilo se jim ni nič. Kaj bi storil državni pravdnik, če bi slovenski dijaki v Ljubljani naskočili kazino? Poklical bi z Dunaja rablja, deželni predsednik bi pa proglasil preki sod. (Tako je!)

Pred burševsko silo je zlezel pod klep tudi ministrski svet, kar je dokaz prekri sod v Pragi. To so razmere, kakršnih še v Turčiji ni in da imamo v Avstriji sploh hujske razmere kot na Turškem, so nam porok Bošnjaki, ki se z vsemi štirimi branijo naše države, ki jih je že trideset let učila svoje kulture. Rajši bi bili pod Turkom.

Dasi nas zatirajo vsepovsod, ne bomo obupali. Neizprosni bodi naš boj na narodno - gospodarskem polju in če tega izvojujemo z vso doslednostjo in železno brezobzornostjo, bodo strli naši zatiraleci. Geslo »Svoji k svojim!« se ne sme prekršiti v nobenem slučaju, potem bomo gospodariji na svoji zemlji mi. Samopomoč, to je tista zlata zvezda-vodnica, ki nas pripelje na cilj, ki ga moramo doseči, če hočemo obstojati kot narod. Zato pozdravljamo iskreno opozicijo »Narodne zveze« proti vladi in želimo, da stopi tudi v obstrukcijo, če bo treba, ker le potem bo mogoče kaj doseči od vlade.

20. september v Ljubljani in 2. december v Pragi nam ne gre iz spomina. Upamo, da sta ta dva dneva začetek boljše dobe slovenskega in slovenskega naroda.

Viharno odobravanje, ki je preje pogosto pritrjevalo govorniku, je zdaj s podvojeno silo butilo na dan. Saj je pa tudi govornik govoril navdušeno.

Nato sta bili sprejeti tile dve resoluciji:

Na javnem ljudskem shodu v Ljubljani dne 6. decembra 1908 zbrani Slovenci se zgražajo, da se je naša avstrijska vlada, ki se je vdala vsenemški strahovladi in edinole v varstvo burševskih čepic razglasila preki sod nad Prago. Bratskemu narodu češkemu pa izrekamo v bridkih časih, ko gospodari čezenj dunajski rabelj, svoje najprisrčnejše sočustvo.

Na ljudskem shodu dne 6. decembra 1908 v Ljubljani zbrani Slovenci odpravljamo opozicijsko stališče »Narodne zveze«. Zahtevamo od jugoslovanskih poslancev, da nadaljujejo z vso odločnostjo prirediti boj za slovenske pravice proti pomemčevalnemu vladnemu sistemu ter preprečijo z najradikalnejšo obstrukcijo germanska nasilstva nad našim narodom.

Tudi glede slovenskega vseučilišča je predlagal Ribnikar resolucijo. Sicer, rekel je, današnji shod ni manifestacija za slovensko vseučilišče, vendar zahtevati moramo svojo univerzo pri vsaki priliki. Če nas pade z Dunaja in Graden, naj nam dajo lastno vseučilišče. Dotična resolucija se glasi:

Na shodu v Ljubljani dne 6. decembra zbrani Slovenci ponavljajo že neštetokrat izraženo zahtevo po ustanovitvi slovenskega vseučilišča. Pozivljajo vlado, da takoj otvori v Ljubljani pravno fakulteto. Protestirajo, da bi se sploh katero drugo vseučiliščno vprašanje prej rešilo kot slovensko. Najodločnejše se zavarujejo proti temu, da bi se izbral Trst za sedež laškega vseučilišča.

Vse resolucije so bile soglasno in z velikim navdušenjem sprejete. Poslale se bodo na merodajna mesta.

Dr. Oražen je pozival zborovalce, naj vedno odločno nastopajo za slovenske koristi. Sistem in vlada bosta potem sama padla. Izrekel je

geslo: »Ljubite se med seboj, Slovenci, in vse drugo vam bo dano.« (Viharno odobravanje).

Končno je izpregovoril Čeh Bohuslav, član slovenskega gledališča. Zahvalil se je za simpatije, izrečene češkemu narodu in spominjal na krvave krivice, ki se gode Čehom uprav zadnje dni. Jubilejni dar jim je dala vlada z naglo sodbu v Pragi in ob geslu za otroka je tekla v Pragi otroška kri. Zahteval je enakovrstnost za slovenske narode in zaklical: »Živela Ljubljana in Praga!« (Viharni živio-klici).

S tem je bil shod končan. Ljudstvo se je mirno razšlo, policija in orožništvo je pa še celo popoldne opravljalo nevhvaležni posel straženja praznih ljubljanskih ulic.

Schwarz se je tako nesmrtno blamiral, da lahko precej odrine iz dežele.

Kranjska hranilnica.

Z debelim plaščem slovenske prizanesljivosti in popustljivosti pokrilo se je »Pojasnilo« ravnateljstva »Kranjske hranilnice« z dne 27. novembra 1908, ki je prišlo, seveda v nemškem jeziku, na svetlo v »Laibacher Zeitung« z dne 28. novembra 1908 št. 275.

Edino le v »Slov. Narodu« smo čitali kratko notico, a drugo slovensko časopisje je kar molčalo.

In vendar je to »Pojasnilo«, ki ga je izdalo ravnateljstvo »Kranjske hranilnice«, velevažen dokument o razmerah in položaju »Kranjske hranilnice«, iz katerega vsak strokovnjak takoj jasno razvidi, da to pojasnilo ne samo da vse potrjuje, kar se je v »Slov. Narodu« strokovno razpravljalo, temveč še spravlja na dan celo stvari, o katerih nismo hoteli pisati, ker bi se sicer lahko kdo našel, ki bi naš namen napačno umel in mislil, da hočemo »Kranjski hranilnici« s svojimi članki morda škodovati, med tem, ko je bil in je naš namen slovenskemu občinstvu podati pravo nepristransko sliko o »Kranjski hranilnici«, na podlagi katere vsestranski utemeljene slike more slovensko ljudstvo dobiti jasnost, ali še mu kaže, svoje težko prislužene pretiranke, nalagati pri »Kranjski hranilnici«.

Najrajše bi celo besedilo od besede do besede priobčili, ker bi s tem najprej odprli oči slovenskemu ljudstvu.

Ker je pa ravnateljstvo »Kranjske hranilnice« tisto »Pojasnilo« priobčilo samo v nemškem jeziku, iz tega sklepamo, da ravnateljstvu ne bi bilo ljubo, če bi slovensko ljudstvo izvedelo za celo »Pojasnilo«, radi tega posnamemo iz »Pojasnila« samo le nekatere stvari.

Stanje hranilnih vlog je padlo že pod 56.000.000 kron; ako primerjamo ta znesek s onim koncem leta 1907., ki je bil 67.741.794 K 30 vin., pravi to, da se stanje vlog znižalo letos za okroglo dvanajst milijonov kron.

To je ogromen znesek, kateri se je že dozdaj odtegnil »Kranjski hranilnici«; poudarjamo, da se je vse to moralo izplačati, med tem, ko »Pojasnilo« celo nič noče povedati, koliko vlog se je vrh tega še odpovedalo. Stanje hranilnih vlog se je torej znižalo za okroglo 12 milijonov kron na 56 milijonov kron — in k temu pristavlja ravnateljstvo, da so se pasiva »Kranjske hranilnice« znižala na ta znesek.

Nismo verjeli svojim očem, ko smo ta pristave zagledali.

Saj smo vendar videli bilanco »Kranjske hranilnice« za leto 1907., in v tej bilanci smo videli med pasivi poleg hranilnih vlog še druge postavke, posebno pa rezervne zaklade, ki so edino posebno jamstvo za varnost hranilnih vlog.

Ker smo prepričani, da rezervni fond in vsa druga pasiva niso izginila, moramo grajati gornji pristavek, ker je le pesek v oči.

Sicer pa priporočamo ravnateljstvu »Kranjske hranilnice« malo več previdnosti, ako bo še kdaj poskušalo sestavljati kaka pojasnila, ker s tako neprevidno trditvijo, kot je gori navedena, bi se samo le pospešilo nezaupanje v »Kranjsko hran.«, česar vendar ne more nameravati, ker bi se sicer prehitro reklo, da miši zapuščajo potapljačo se ladjo.

Ako bi se še dolgo bavili s hranilnimi vlogami, kojih znesek se je tako strašansko znižal, bi postali sentimentalni in začeli razmišljati, kako hitro gineva slava sveta, radi tega se podamo k posojilom, s katerimi se »Pojasnilo« tudi bavi.

Del posojil se je izterjal, del posojil se je pa odstopil drugim denarnim zavodom.

Čujte ljudje božji, »Kranjska hranilnica« je del svojih posojil odstopila drugim denarnim zavodom.

Ako ravnateljstvo »Kranjske hranilnice« samo poda tako izjavo, moramo apelirati na deželno vlado, da v pomirjenosti tistih ljudi, ki imajo še v »Kranjski hranilnici« nalo-

žen denar, odredi takoj strogo strokovno revizijo »Kranjske hranilnice«, ker je itak sumljivo, zakaj se taka revizija še ni odredila.

Opozorjamo pa še sedaj e. kr. deželno vlado, da se mora tako stroga strokovna revizija izvršiti po domačih slovenskih strokovnjakih, ker le domači slovenski strokovnjaki bodo mogli slovenskim vlagateljem podati pomirjevalno zavest.

Pojasnilo ravnateljstva »Kranjske hranilnice« izda pa še tudi marsikaj drugega n. pr.:

Rezervni fond »Kranjske hranilnice« obstoje po večini iz vrednosti, ki se dajo vsak čas brez težkoč prodati.

Ce naj taka izpoved pomirjevalno vpliva, potem je — ne umejemo in se samo bojimo, da si bode marsikdo tisto namigovanje, ki je v njej skrito, popolnoma drugače tolmačil.

Pribiti moramo še to trditev, da »Kranjska hranilnica« vsled svojih rezervnih fondov sama v sebi nudi varnost, kakor malo hranilnica.

Pri vseh slovenskih hranilnicah jamčijo za varnost hranilnih vlog ne samo rezervni fond, temveč še zmirom kdo drugi, n. pr.: kaka občina, toraj se ona trditev ne tiče slovenskih hranilnic; če pa ravnateljstvo »Kranjske hranilnice« s svojo opazko cika na kake nemške hranilnice, posebno take, v katere morebiti tudi Slovenci nalagajo n. pr. na Štajerskem — se naj dotične hranilnice zahvalijo pri ravnateljstvu »Kranjske hranilnice«, če bi začeli Slovenci dvigati svoj denar.

Ako bi bili zlobni, bi še lahko govorili v vrednostnih papirjih, ker ravnateljstvo »Kranjske hranilnice« v svojem pojasnilu pravi, da seveda sprejetih hranilnih vlog ne more držati v svojih blagajnah, temveč je od istih med drugim bilo 1. oktobra 1900 naloženo v vrednostnih papirjih celih K 24.074.628.—

Ravnateljstvo »Kranjske hranilnice« ni moglo naprej vedeti, da bode 4. decembra 1908 t. j. Sv. Barbare dan, na borzi prava panika, vsled katere so vrednostni papirji zelo padli.

Zato pa tudi molčimo o vrednostnih papirjih in samo želimo, da bi »Kranjska hranilnica« pri vrednostnih papirjih ne imela — prevelike zgrube.

Sicer pa se zahvaljujemo ravnateljstvu »Kranjske hranilnice« za tisto »Pojasnilo«, s katerim je marsikaj — pojasnilo.

Pismo s Hrvaškega.

(Med kolesi veselil. — Kraljev jubilej in naša javnost. — Akcija za splošno volilno pravico.)

Zagreb, 4. decembra.

Najprej tajno ponoči, a sedaj prihajajo že javno neprestano skozi naše mesto tisoči in tisoči vojakov in topov proti jugu monarhije. Po papirnatih časnikarski kampanji, po diplomatskih potovanjih srbskih politikov, kaže vse na to, da dobi skoraj besedo — grmenje topov... Kakor da nam že polni ušesa zamolklo bobnenje.

Kakor megla, ki zavija že nekaj dni naše mesto, tako nam je legla na prsi ta bojna atmosfera.

Kaj naj razpravljamo o Rauchu, zakaj naj navajamo tolike njegove nespodobnosti, ko pa se borbja z njim, s celim tem despotskim režimom ne odločimo na naših tleh.

Kakšen princip se je sedaj postavil? Saborska večina mora biti v skladu z velikimi načrti monarhije, z interesi monarhije. V ta namen je treba makar tri leta vladati brez savora, dokler se ne ustvari take prilike, ki bodo prodrle tudi s takšno — »narodno voljo«.

To je temelj, na kojem vztraja biti Rauch, kateri temelj on odkrito priznava ter v popolni sigurnosti, da ga nobena domača sila ne more zrušiti, vlada popolnoma neodgovorno navzdol, a navzgor mu uspeva, da z zunanjimi dogodki dokazuje potrebo takšne politike za Hrvaško.

Velika večina našega naroda, gotovo vsa inteligenca je osumničena, da ni z vsem navdušenjem za okupatorne kombinacije barona Aehrenthala — ergo, mora se ji s silo vteptati na navdušenju! Takšna je že ta modra avstrijska politika, da si na ta način prizadeva vezati narode v eno skupino.

Sedaj, ko je v naše kroge prodrlo spoznanje naše usode, ni druge pomoči, kakor da od zunanjih dogodkov pričakujemo nekaj preobratov tudi v naši notranji politiki. In že se pod tem vtiskom pretresajo v našem časopisu razni veliki problemi, kako bi nam bilo v slučaju okupacije Srbije. In nekateri so se že živeli v to misel, da se slovenski življenj ojači še za 2 1/2 milijona, da se zopet ustvari nekaj »provizorij« — dokler bi ta Avstrija ne bila polna in prepolna samih »provizorjev«, da se končno preosnuje v zvezo ravnopravnih držav in narodov...

Vse to je seveda le godba bodčnosti in omenjam vam to le za

karakterizacijo našega razpoloženja. Eno je sigurno, da bomo dotle, dokler se vojna ali to diplomatsko natezanje vsaj nekako ne zvrši, morali — čakati z našo voljo.

Telefonično sem vas bil obvestil, kako je Rauch zabranil manifestacije opozicijskega meščanstva povodom kraljevega jubileja. Koalicijsko meščanstvo ki reprezentira najuglednejše sloje, je hotelo obenem s starčevičanskimi disidenti porabiti kraljev jubilej, da ovrže — kolikor mogoče — obrekovanje o antidinastičnosti vseh opozicijskih elementov in da v tem hudem času izroči svobodno brez uradnih parad čestitke kralju. To je seveda bilo Rauchu neljub, tembolj, ker se je nameravalo ob bakljadi pred Jelačičevim spomenikom razložiti z govorom to čestitko.

Policija je govor prepovedala ter dovolila samo bakljado. Meščanski odbor je odgovoril na to policijsko šikano s tem, da je preklical bakljado ter sploh vse manifestacije. Ako bi ne bilo onega dne že prepozno, sklenilo bi se bilo, da se sploh ne razsvetlijo hiše. Toda, kcr je že bilo prepozno, da se celo mesto o tem obvesti, se je namera opustila. Ali zato je večerna razsvetljava bila zelo skromna. Vojaske godbe so hodile po mestu, toda nikjer se ni slišal vzklík.

Ta proslava je dostojno razsvetlila — prilike na Hrvaškem.††

Naši socijalisti vendar mislijo, da so našli vozal za rešenje te sicer breznarodne situacije. Navzdol je treba razvneti veliko gibanje za shode z edino zahtevo: sklicanje sabora z eno točko dnevnega reda, namreč za splošno volilno pravico. Navzgor je tudi treba priti s to zahtevo, a v zahvalo je treba do tega novega sabora odgoditi vsa državna vprašanja. Oni zgoraj — Madžari in Dunaj — ne bodo mogli odrediti tako zahtevo. In tako se bo dobil močan sabor, vladodržci potem ne bodo mogli računati, da bi si mogli zvariti povoljno večino, kakor delajo sedaj, ko so uradniki pri javnih volitvah odločilni faktor.

Ta ideja bi ne bila napačna in na pol je že ustvarjena — ker so vse opozicijske stranke za volilno reformo in za odgoditev državnopravnih sporov. Sedaj je treba samo da privoli v to — druga polovica: faktorji v Pešti in na Dunaju.

Ali pa je tema dvema danes volilna reforma za Hrvaško tako nujna stvar — to je seveda zopet drugo vprašanje.

In tako stojimo zopet pred novim velikim vprašanjem. Δ.

Državni zbor.

Dunaj, 6. decembra. Glavni govor o proračunski debati je imel v večerajšnji seji posl. dr. Kramar, ki je govoril zelo radikalno. Posebno ostro je kritikoval izjavo predsednika dr. Weisskirchnerja, da so poslanci imuni le za svoje govore v državnem zboru. Nemoem je govornik očital, da so igrali v koaliciji zahrbtno in nelojalno politiko, to so pokazali posebno s svojo obstrukcijo v češkem deželnem zboru. Z obstrukcijo so delali Nemci politiko izsiljevanja. Potem je govoril o nemškem bumlu. Na Pr. kopih ni nemško vseučilišče, temuč le pivovarna za nemške burše. Doma so Nemci črno-rdeče-rumeni, v parlamentu pa hočejo biti patrijotje. Črno-rumena zastava je anahronizem iz dobe pred letom 1867. Danes nimamo več države, temuč le kraljevine in dežele. Razen dinastične govornik ne pozna druge barve, kakor zastavo kraljevine Češke. Pri tem pa Čehi niso taki hinavci, da bi peli pred cesarjem »Bog ohrani!« doma pa »Die Wacht am Rhein«. Čehi želijo parlamentarno vlado ter se bodo zavzeli za njo, toda le pod pogojem, da so stvarni predpogoji za tako vlado.

Koncem se je dobesedno prečitala interpelacija posl. dr. Rybafa zaradi vmešavanja italijanske vlade v italijansko vseučiliščno vprašanje. Interpelacija opozarja na govor ministra Titttonija v italijanskem parlamentu Titttoni je potrdil, da minister baron Aehrenthal vsled Titttonijevega posredovanja odločno zahteva, da se italijansko vseučilišče ustanovi v Trstu. To je očitno izsiljevanje z ozirom na zunanji politični položaj v Avstriji. Interpelant je končno vprašal, ali je italijanska vlada res posredovala v prilog ustanovitve italijanskega vseučilišča in ali se je avstrijska vlada temu posredovanju vdala.

Ogrski parlament o aneksiji Bosne.

Budimpešta 6. dec. Koncem večerajšnje popoldanske seje je interpeliral posl. Nagy, ali je vladi znano, da je minister Aehrenthal izjavil pred proklamirano aneksijo, da je dosegel, v tej stvari popolno sporazumljenje z veselimi. Ali je vladi znano, da ta ministerva izjava ni bila resnična, ker Rusija, Italija in Avstrija smatrajo aneksijo za kršitev

berolinske pogodbe ter zahtevajo konferenco? Ali se zde vladi navidezne koristi, ki se pridobe z aneksijo, v pravičnem razmerju z žrtvami, ki jih bodo zahtevale kompenzacije? Končno je interpelant zahteval pojasnila, zakaj se je zvišalo mirovno stanje pri 15 voju ter se je izvedla delna mobilizacija.

Napetost med Italijo in Avstro-Ogrsko.

Rim 6. decembra. Skoraj vsa italijanska politična javnost popolnoma soglasna z izvajanjem bivšega ministra Fortisa, ki je izjavil v parlamentu da Italija ne more več prenašati dvoreznega prijateljstva Avstro-Ogrske, ker je Avstro-Ogrska, dasi zaveznica, edina država, ki grozi Italiji z vojno. Zbornica je viharno ploskala in vsi ministri razen Titttonija so šli govorniku čestitat Nato je imel minister Titttoni posredujoč govor, v katerem je sicer sarkastično očital Avstro-Ogrski, da je kršila berolinsko pogodbo, vendar pa obenem tudi dokazoval potrebo trozveze. Zbornica je odobrila zunanjo politiko vlade, obenem pa vojni minister zahteva zvišanje vojnega proračuna za 20 milijonov lir, da »se zviša število stalne armade za 236.000 mož t. j. za 19.000 pri vsakem armadnem voju

Dogodki na Balkanu.

Izredne vojaške priprave Avstro-Ogrske.

Dunaj, 6. decembra. Oficiozna »Zeit« poroča, da se vojaške posadke v Bosni in Dalmaciji pomnože za več baterij artilerije. Posadke se pomnože za 10 bataljonov pešcev, za par eskadron kavalerije in za več stotnih pionirjev; razun tega se pomnože gorski artilerijski polki 4, 5 in 6 za več baterij. Vsi ti oddelki odidejo v najkrajšem času v pomnoženem stanju proti jugu. Ko se to zgodi, se razdeli sarajevska divizija v dve diviziji. Novo divizijsko poveljstvo se nastani v Banjaluki. Gorske baterije na črnogorski meji se zvišajo za osem baterij. Vseled te pomnožitve se prideli ena teh brigad vojnemu poveljstvu v Zadru. Obenem se pomnoži tudi ogrska deželna bramba (honved) ker to zahteva (?) obmejno prebivalstvo v Pančovi, Oršovi in Zemunu. Enako povišanje pa se izvede tudi pri 4. gorski brigadi v Kotoru. Moštvo deželne brambe obdrže v aktivni službi ter se jim ta čas šteje za orožne vaje. Vse vojaštvo v Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in južni Ogrski dobi zvišane (vojne) pristojbine. Te vojne odredbe so le prve, kar zahteva vedenje Srbije in Črne gore. Sicer pa je monarhija tako oborožena, da se lahko govori, da je vsikdar pripravljena na vojno.

Srbski prestolonaslednik se poroči s turško princezino.

Belgrad, 6. decembra. Splošno se govori, da potuje prestolonaslednik Gjorgje v najkrajšem času v Carigrad, da se zaroči s turško princezino, s čimer se zagotovi srbsko-turška zveza.

Bojkot proti Avstro-Ogrski

Carigrad, 6. decembra. Vsi nosači pristanišča so sklenili na skupnem zborovanju, da nadaljujejo bojkot proti avstro-ogrskega blagu.

Bojkotni odbor je zagrozil, da se raztegne bojkot tudi na nemško blago, ako bodo šli avstrijski farikati na nemških ladjah preko Bremena in Hamburga ter bi jih skušali potem na nemških ladjah spraviti v Carigrad.

Berolin, 6. decembra. Iz Carigrada se poroča, da bojkot proti Avstro-Ogrski noče popustiti, temuč se je celo poostril. Položaj je dosegel skrajno mejo, do katere more iti kaka velesila pri vsej potrepeljivosti in popustljivosti. Diplomatični položaj med Avstro-Ogrsko in Turčijo je skrajno napet.

Pogajanja med Avstro-Ogrsko in Turčijo.

Dunaj, 6. decembra. Pogajanja se vrše le še za denarno svoto. Baron Aehrenthal je ponudil visok znesek, a Turčija zahteva še mnogo več.

Rusija ni za aneksijo.

Belgrad, 6. decembra. Uradno se razglša, da je vest »Novega Vremena« popolnoma neresnična, da bi bil Izvoljski rekel Milovanoviću, da je Rusija Avstro-Ogrski odobrila aneksijo Bosne in Hercegovine. Izvoljski je samo povedal Milovanoviću, da Avstro-Ogrska namerava proglasiti aneksijo Bosne in Hercegovine in da Rusija ne bo mogla proklamacije preprečiti.

Italijansko-ruski dogovor.

Dunaj, 6. decembra. V poučenih krogih so prepričani, da se je italijansko-ruski dogovor sklenil le v ta namen, da se prepreči nadaljno prodiranje Avstro-Ogrske na Balkanu. Dogovor je potemtakem defenziven.

Položaj v Srbiji.

Belgrad, 6. decembra. Odkar je kralj odposlal cesarju Francu Jo-

(Dalje v prilogi.)

žefa brzojavno čestitko, se je položaj zelo spremenil proti kralju. Vlada ne mara kriti tega kraljevega koraka. Na strani kralja je le minister Milovanović. Izmed srbskih politikov in državnikov je edini general Gručić čestital avstro-ogrskemu poslaniku. Za kraljevo čestitko je cesar Frano Jožef takoj brzojavno odgovoril.

Kaj bo s konferenco.

Belgrad 6 dec. Minister Milovanović je rekel dopisniku „Novega Vremena“ glede evropske konference: „Usoda konference in s tem obenem vprašanje o vojni in o miru je v rokah Avstro-Ogrske. Ako ne pride do konference, ostane bosansko vprašanje odprto in srbskim interesom se ne ugodijo, zato ne more nihče na prejšnji videti, kako se bodo v tem slučaju dogodki prevrgli, za kar bo storila Avstro-Ogrska odgovornost pred Bogom in pred sedanjimi ter bodočimi rodovi.“

Kako je nastala govorica o bombardiranju Kotora.

Dubrovnik 16. dec. Govorica o bombardiranju Kotora je nastala vsled tega, ker so štiri vojne ladje izstrelile v Ercegovnu vsaka po 21 strelcev v proslavo cesarjevega jubileja. Vojna eskadra je v ta namen nalašč odplula iz Tivada v Ercegovni, da bi s strelji ne plašila Črnogorcev.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. decembra.

Vse jugoslovansko dijaštvo v Pragi, zbrano na skupnem sestanku dne 30. novembra se je odločilo lotiti se v teh dneh z vsjo energijo akcije za slovensko vseučilišče in za recitacijo zagrebške univerze. Pozivlja vso jugoslovansko, posebno slovensko javnost, da zahteva od naših poslancev, naj se energično in odkrito zavamejo za uresničenje teh najvišjih kulturnih zahtev.

Slovensko, hrvatsko in srbsko visokošolsko dijaštvo v Pragi, zbrano dne 3. decembra na manifestacnem zborovanju: 1. Zahteva kar najodločnejše, da predloži vlada v državnem zboru vsaj istočasno, kakor za laško pravniško fakulteto, zakonsko predlogo tudi za slovensko univerzo; smatra za sramotno, ako se mora kulturni narod, ki šteje skoro 2 milijona, boriti še v 20. stoletju za svojo najvišjo kulturno potrebo; 2. pozivlja vlado kar najodločnejše, da čim najpreje in najizdatnejše odredi stipendije za habilitacije slovenskih docentov na kakem — avstrijskem vseučilišču; za najpripravnije v to svrhu označuje češko vseučilišče v Pragi; 3. ne odreja Lahom v principu prava za lastno univerzo, protestuje pa kar najodločnejše proti temu, da se ustanovi v Trstu; če pa vlada v svoji omahljivosti vključ temu ugodi zahtevi po laški univerzi v Trstu, pa zahteva vse jugoslovansko dijaštvo slovensko univerzo istotam; 4. pozivlja vlado, da končno in popolnoma prizna veljavnost vseh izpitol, položenih na zagrebški univerzi v Cislajtani.

Pozor župan! Pittreich pride! Nad sodni predsednik vitez Pittreich pride v najkrajšem času in spira delno sodišče v Ljubljani in kakor se zatruje tudi okrajno sodišče v Novem mestu. Opozorjamo na ta prihod naša slovenska županstva. Ta naj se oglasi pri gospodu predsedniku graškega nadso dišča ter objavi svoje pritožbe glede zapostavljanja slovenskega jezika pri naših sodiščih, odnosno mu naj vzroče svoje tozadevne pritožbe. Vložne štampilje za slovenske vloge še dosedaj niso slovenske, tudi dvojezične ne, temuč samonemške. Poverila (legalizacije) so še vedno in z nekako birokratsko doslednostjo vpisujejo le nemško v poverilne zapisnike pri sodiščih. Na Kranjskem in v slovenskih pokrajinah sploh bodi slovensčina edini ne le v deželi navadni, temuč tudi edini uradni jezik. Na nože tedaj slovenski župani! Oglasi se tedaj pri nadsoodnem predsedniku in povejte mu odkritosrčno, kako se zatira slov. jezik pri sodiščih in da zahtevate popolno onakopopravnost! Dan prihoda ekselence vitez Pittreicha Vam bomo že pravočasno naznanili!

Velikodušen dar slovenskega mecen. Naš veliki slovenski mecen, gosp. Josip Gorup vitez Slavinski je daroval 50.000 K za dijaške ustanove. Velikodušnost tega dišnega podpratelja slovenske učeče se mladine se je že nešteto krat pokazala na najvišji način, saj je ustanovil že vse polni dijaških ustanov in dajal podpore, kjer je videl potrebo, novo darilo je pa dokaz, da g. Josip Gorup ve ceniti resen trenutek, v katerem je slovensko dijaštvo. Bodi blagumu dobrotniku naše mladine izrečena najlepša in najiskrenejša narodna zahvala za njegovo dareljivost. Pozni naši potomci se bodo s hvalečnostjo spomnili njega.

njali njegovega velikodušnega čina. Slava mu!

Obdinski odbor občine Selee na Gorenjskem je pri občinski seji dne 30. novembra 1903 složil v podporo ranjenecem 20. septembra znatno vsoto 50 K in soglasno obsodil sirovi in nepotrebnosti nastop vojaštva pri demonstracijah tega dne.

Županstvo v Kojakem na Goriškem je sklenilo v seji 2. t. m. med drugim sledeče: protestirati se proti nasilju, storjenemu v Ljubljani 20. septembra t. l.; v Kojščanski krajevni občini se odpravijo dvojezični napiski, ter napravijo samo slovenski; zahteva se od poštnega ravnateljstva v Trstu poštni pečat s samoslovenskim krajevnim imenom Kojako, tukaj Quisca se mora odpraviti.

Slovenska trobojnica — strah na Muti. Značilen za razmere, v katerih se nahajajo Slovenci na meji, je dogodek, ki se je dogajal v sredo na Muti — zaradi slovenske zastave. Povodom cesarjeve šestdesetletnice je okrasilo vodstvo šole družbe Sv. C. in M. na Muti šolsko poslopje s cesarsko, štajersko in slovensko zastavo. Že v tork popoldne, ko so se zastave razobešale, so ljudje obstajali pred šolo in s strahom opazovali, da visi poleg cesarske in deželne trobojnice tudi slovenska. V lepi mesečni noči se ni upal nihče storiti kaj proti slovenski zastavi. Le en „junak“ je vrgel z daleka kamen ter ubil dve šipi na oknu. Seveda jo je popihal hitro, da ga ni bilo mogoče dobiti. — Muške nemčurje je morala slovenska zastava grozno bosti v oči. Zakaj, že na vse zgodaj jutraj je prišel občinski tajnik in policaj po nalogu župana Erlerja, ki je imel pred zastavo največji strah, kakor se je pokazalo pozneje, ter je zahteval, da se slovenska trobojnica odstrani. Šolski vodja tega ni hotel storiti, ter je zahteval pismenega naročila. Tajnik je odšel in se vrnil za kakih dvest minut z lastnoročno pisanim županovim naročilom, kjer se je zapretilo, da se bodo slovenska zastava siloma snela po žandarmeriji, ako tega preje ne stori šolski vodja sam. Gospod župan se ve, da ni navedel v svojem naročilu zakona, po katerem ima to pravico. Meada je mislil, da zadostuje že to, da naroči on župan, deželni poslanec in fabrikant ter glavni steber Nemcev in nemčurjev. No, pa zmotil se je. Učitelju in otrokom se je mudilo v cerkev in tako ni bilo časa za snemanje zastave. Tudi je učitelj odločno izjavil, da je on ne sname; če jo da župan sneti, naj to stori na svojo odgovornost, kajti zbranih je bilo že mnogo slovenskih kmetov in mladencev, ki bi gotovo ne gledali mirno, da ne smejo niti ob tako slovesnem dnevu pokazati, da so cesarju vdani Slovenci. — Slovesne maše se je udeležil tudi župan Erler z vsem obdinskim zastopom in trško gospodo. Korakali so ponosno z godbo na čelu. Hoteli so imeti slovesen vhod v cerkev in tako so nameravali iti tudi po glavnem trgu, kjer se ponosno dviga slovenska šola, na kateri je še vedno vihrala slovenska trobojnica. Ko so pa zavili na trg in opazili slovensko zastavo, so se tako prestrašili, da so kar obstali na mestu. Erler je pa stopil na klop ter je ogorčeno protestiral, da visi slovenska zastava. Zato je predlagal, da ne gredo mimo zastave, ampak se obrnejo po isti poti nazaj ter gredo po stranski ulici v cerkev. Seveda se je to zgodilo. Tako so bili za enkrat srečno rešeni največjega strahu — slovenske zastave. Pa vendar niso imeli sreče ta dan. Po maši je šla šolska mladina nemške šole z godbo na čelu zopet čez glavni trg. Za nemško šolo so šli otroci slovenske šole isto pot; za njimi pa Erler s svojo gospodo. In tako ga je pot drugi pripeljala ravno nasproti slovenski zastavi, kateri se je prej izognil. To je odlikovanega župana tako razjezilo, da je skočil iz vrste ter začel na sredi trga vpričo ljudi kričati nad učiteljem slovenske šole, da naj odstrani zastavo. Ta se pa ni zmenil za njegovo jezo ter je mirno odšel z otroci v šolo ter pustil Erlerja, da se na cesti skrčal, kolikor mu je bilo ljubo na veliko veselje ljudi, katerih je bilo vse polno, ki so se imenitno zabavali ob klovniskem nastopu muškega mogotca. Med slovesnostjo v šoli se je bil zoper vrnil njegov tajnik z dvema slovenskima odbornikoma, da bi snel zastavo. A zopet ni bilo časa, ker je dolžnost zadrževala učitelja v šoli. Po dolgem čakanju so odšli vsi trije, ter se niso več vrnili. Tako je slovenska zastava ostala do večera na poslopju, dokler je ni snel učitelj sam s cesarsko in deželno vred. Ljudje so pa hodili vedno gledat, kdaj se bo vendar snela. Le popoldne je prišlo neko pijano in plačano šlovesno slovensko krvi, ki je vposleno pri Erlerju, da je zabavljalo po trgu čez slovensko sodrgo itd., za kar se pa seveda ni zmenil prav nihče. Slednjič se je naveličalo in odšlo, ker ni doseglo svojega namena, da bi bilo koga razburilo. Niti Nemci se niso zmenili zanj. Naši posli Nemci so se še s županom Erlerjem navadili slovenskega denarja, ker se bodo sčasoma navadili tudi na slovenske zastave in še marsičesa drugega, četudi jim ne bo všeč. Paša Erler ni mogel kljub vsej jezi doseči svojega namena, da bi se bila odstranila slovenska zastava. Ta onemoglost je očividno veselila večino pravih Nemcev, posebno pa slovenske okoličane, katerih se je bilo nabralo veliko število, da so pristostovali slavnosti šolske mladine. — O, prišli bodo drugi časi, čisto gotovo bodo prišli, samo ako nas ne zapusti slovenska poštvovalnost. Slovenci, delajte s podvojenimi močmi za družno Sv. Cirila in Metoda, da bode mogla uspešno vrstiti svojo prevzvišeno nalogo na obmejnih krajih.

Neumestno reklamno napravljajo idrijski klerikali za poslanca Gostinčarja, ker se je vlada odločila zidati novo pošto poslopje v Idriji. Smejati se mora šole, ko prečeta to idrijsko reklamno uovico. Novo pošto poslopje zgraditi v Idriji je poštna uprava naravnost prisiljena, ker je lastnica hiše, v kateri je zdaj nastanjena pošta, že pred nekaj leti odpovedala najem in drugega primerne prostora ni dobila v Idriji. Še postar bi ne bil mogel dobiti stanovanja, da se ga ni usmililo c. k. rudniško ravnateljstvo. Je torej v interesu poštne uprave same, da čim prej zgradi novo pošto poslopje, ker mora vendar imeti Idrija svojo pošto in se je ne more premestiti reimo v Čekovnik. In kakšno bo to novo pošto poslopje, ki ga namerava zgraditi erar v Idriji? Za polovico premajhno! Preračunjeni so že sedaj premajhni uradni prostori (kaj še le, če se pošta podrži, kar bo treba v kratkem storiti in v slučaju, da dobi Idrija železnico), dalje postarjevo in slugovo stanovanje. V novem poštmem poslopju, ki naj bi ustrezalo vsem zahtevam, bi bilo treba napraviti mnogo večje uradne prostore, dalje stanovanje za drugega uradnika in najmanj trje stanovanj za pismonošo in slugo. S takim poslopjem bi bilo res ustrezno Idriji, s sedaj določenim pa bore malo. Ne moremo misliti, da poštni upravi ni znana stanovanjska mizerija v Idriji. Ali se velikemu krščanskemu socijalcu Gostinčarju ne zdi vredno pobrigati se za uradna stanovanja uradnih slug. In s tako pridobitvijo se ne stramujejo še šopiriti. Da se zida tako novo pošto poslopje za Idrijo, je tako majhna drobtinica z od idrijskega mesta bogato pogrjene vladne mize, da je komaj vredna, da se jo pobere. Idrija leto za letom spravlja ogromne stotisočake v državno blaginico in ko se odloči zgraditi vlada v lastnem interesu malo pošto poslopje, pa pride Gostinčar in trka na svoje prsi: glejte delavne može, kakšne zasluge imajo za svoje volilce in uspehe v prid ljudstva.

Kočevarji postajajo predrzni. Takozvani „Volksrat“ za Kočevje je sklical nedavno nemške župane na posvetovanje, kjer se je sklenilo skupno nastopanje vseh Nemcev proti Slovincem. V ta namen se je izvolil poseben odbor, ki naj sklene sporazumljenje s krščanskimi socijalisti. Župan Loj je nasvetoval, naj Kočevarji odslovo vse slovenske hlapce, vajence, dekle in kuharice ter jih nadomeste z nemškimi Korošci. Sploh je pridigoval neizprosno bojot proti Slovincem. Na tako predrzno morajo dati Slovenci odgovor s tem, da se nemudoma začno gospodarsko organizirati po vseh občinah, ki imajo s Kočevci kupčijske zveze.

„Slovenski Gospodar“ in „Ciril Metodova družba“. Koroški rodoljub nam piše: „Vaš cenjeni list je že zadnjič po zasluženju grajal postopanje „Slov. Gospodarja“, ki že kar vnaprej skuša onemogočiti delovanje novoimenovanih Družbenih potovalnih učiteljev gg. A. Bega in Iv. Prekoračka. Družba je splošno narodna institucija, kar se je iz vodstva samega vedno in vedno udarjalo, prav posebno jasno na zadnji veliki skupščini v Ptuj; ne more se angažirati in se ni nikdar angažirala za kako slovensko politično stranko; rešuje slovensko dečo, ki je v nevarnosti, da se potuji, brez razlike. Da bi mogla še uspešneje delovati za narodno probujo, je nastavila dva potovalna učitelja — in glej, tu se oglasi „Slov. Gospodar“ in ščuje na nezalisan način proti njima, da bi jima onemogočil vsako delovanje. Kako naj imenujemo tako postopanje sedaj, po septembrskih dogodkih, ko sta obe stranki na Kranjskem izprevideli, da je treba proti skupnemu narodnemu sovražniku skupno in složno postopati in roko v roki bojevati se za naše narodne interese? Ali ne vidi „Slovenski Gospodar“, da je njegovo ravnanje nenarodno in protinarodno? Trdno sem prepričan, da bo skušal „Slov. Gospodar“ svoj pregrešek lojalno popraviti; šele ko to stori, bomo imeli o njegovem narodnem stališču

drugačno mnenje; zdaj je to naše mnenje zelo, zelo slabo.

Nemščina uradni jezik Južne železnice na Spodnjem Štajerskem. K dotični notici pod tem naslovom dodajemo: Prizadeti pošiljatelj ali naslovljenec naj olo zadevo natanko opiše in pošlje našim poslancom. Obenem se naj pritoži na ravnateljstvo Južne železnice na Dunaj. Vemo iz zanesljivega vira, da ravnateljstvu Južne železnice ni všeč vsenemška gonja uradnikov, ki škoduje prometu in ugledu železnice. Toda če se nihče ne pritoži, ravnateljstvo pač nima povoda, dajati nove odredbe. Samo tarnanje po časnikih nič ne pomaga. Če hočemo doseči uspehov za veljavnost slovenskega jezika pri Južni železnici, moramo vsak tak kričej služaj krivice in škode zasledovati, dokler krivca ne zadene kazna ali vsaj oster ukor. To velja seveda tudi za druge urade. Kar se tiče slučaja Vrbe, smo se potrudili in pogledali v imenik občin na Koroškem („Gemeindelexikon von Kärnten“), katerega je izdala c. k. centralna statistična komisija na Dunaju l. 1905. Tam smo našli pri nemškem imenu „Velden am Wörthersee“ tudi slovenski „Vrba“ ter v abecednem seznamu pod črko V tudi „Vrba“ in zraven stran, kjer se najde, tako da se vsak, ki zna brati, lahko pouči, kaj in kje je Vrba na Koroškem. Imena, ki jih je c. k. centralna statistična komisija vzela v uradni imenik, ta imena bo pač južna železnica tudi morala poznati! Da, Južna železnica je celo dolžna povrniti škodo, katero je neslovljenec imel s tem, da je dobil pošiljatev prepozno; Ker že govorimo o imenikih občin za posamezne dežele, bodi še omenjeno, da ta imenik izhaja za Primorsko v 4 jezikih: v nemškem, italijanskem, slovenskem in hrvaškem. Naslovni list, predgovor in razlaga okrašan je v vseh teh 4 jezikih, kar je popolnoma pravilno, saj je ta imenik pač v prvi vrsti namenjen prebivalstvu te dežele. Za Koroško, Štajersko in celo za Kranjsko pa je naslovni list, predgovor in razlaga samo v nemškem jeziku in le v imeniku samem se trpijo slovenska imena na drugem mestu. Srbski bi jo treba, da bo ta imenik tudi za te dežele dvojezičen in da pridejo na Kranjskem ter v slovenskih delih Štajerske in Koroške slovenska imena na prvo mesto. Nadalje se mora skrbeti, da pridejo v ta imenik slovenska imena vseh krajev, ki sploh imajo slovensko ime. In končno bo treba paziti, da se poštni in železniški uradniki teh imen tudi naučijo ali da vsaj uprava poštni in železnice izda za svoje uradnike takšen imenik, v katerem se bodo našla tudi slovenska imena. Zato pa je treba veliko dela in nikakor ni dovolj, če časniki samo registrirajo krivico za krivico, ki se nam godi!

Ivan Vošnjak izpuščen, položaj štajerskega posojilnice ugoden. Nemci so ogradili Ivana Vošnjaka, da je ogoljufal štajersko posojilnico. Po 14 dnevni preiskavi se je stvar v toliko pojasnila, da je Ivan Vošnjak zopet prost. Slaba pa kaže za nemške Woschnagge, ki so hoteli Ivana Vošnjaka pokopati in posojilnico uničiti. „Narodni List“ piše v tem oziru: Kakor čujemo, je pred 25 leti nemški Woschnagg vsled čudnih računskih umetnosti izkazal naenkrat 24.000 K dobička pri posojilnici, kar se pa iz kaže kot — neutemeljeno. Teh 24.000 K so si gospodje člani ravnateljstva, med njimi nemški Woschnagg, takrat lepo po domače medse razdelili. Zdaj, ko so dolžili Ivana Vošnjaka nepoštenosti, so pa sami padli v jamo, katero so drug m kopali. Posojilnica bode ta odteljeni denar, ki zneso z obrestmi okoli 50.000 K, seveda nazaj terjala, kar njen položaj zelo zboljša.

Nemška lažnjivost. Po nemških listih kroži vest, da sta bila nemškutarska kramarja Götzel in Reiser v Postojni napadena in oropana. Resnica je to: 3. t. m. so bili na semnju v Postojni sami slovenski kramarji razen Z. da Götzel in njegovega pomagača krojača Reiserja. Zvečer so kramarji slavili godovanje gospe Franje Oblakove in se pri tej priliki spominjali tudi žrtve 20. septembra. Gospa Ivana Miklavčič in gospodična Albina Mastek sta pobirali darove za nedolžne žrtve. Ko prideta do mize, pri kateri sta sedela Götzel in Reiser, ju prvi grdo nahruli z besedami „Halt's Maul“, Reiser pa reče „V gobec sun babo.“ Slovenske kramarje je to tako razburilo, da so vsi planili na nesramnega Zida in mu pokazali, kako hitro se pride na sveži zrak. Tudi Reiserja so ven vrgli. Drugega pa se nobenemu ni nič zgodilo in je vse pisarjenje nemških listov gola in brezstidna laž.

Nedosednost. V neki občini, ki je vsaj na glasu kot narodna, kajti Sokol obstoji že mnogo let ter mnogo raznih društev, deluje vedno za slovensko stvar pustijo občinski odborniki, ki imajo večino, da se le nemško prebere občinski za-

pisnik. Tudi se pri seji samo nemško govori, vse radi malenkostne osebe tamkajšnega nacionalnega ravnatelja.

Delovanje nemškega kulturnega društva. V letošnjem letu je dosedaj nemški kulturni ustanovil 307 novih podružnic, tako da ima sedaj delujočih podružnic 1310. V zadnji seji je nakazalo osrednje društvo 39.615 K podpor. Med novimi podružnicami je tudi mnogo pevskih in telovadskih društev. Kaj pa Slovenci? Ali že ima pri nas katero društvo svojo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda?

Ihanski lov, ki pride pogostejšim v sredo na javno dražbo pri okrajnem glavarstvu v Kamniku, hočejo Nemci na vsak način ohraniti v svojih rokah. Kakor čujemo, se spletkari na vseh straneh, da bi Slovenci ne dobili tega lova. Ker je ihansko lovišče jako obširno, ker je divjačina obilna, divji petelin je kot doma tukaj, opozarjamo še enkrat slovenske lovce, da dobe v svoj najem ta bogati lov, ki jim ni prav nič dosti od rok. posebno iz Ljubljane ne. Če so Nemci po gotovih poteh obdržali lov v Dolskem, ihanskega ne smejo.

Promoviran je bil na graškem vseučilišču za doktorja juris avskultant v Mariboru Ferdo Lašič.

Šolska vest. Na novi šoli v Trnovem pri Petrovčah je imenovan za nadučitelja gosp. Ivan Koderman, a za učiteljico gđ. Ana Hrevatina. Oba sta doslej službovala na Gornji Ponikvi v celjskem okraju.

Redek jubilej. G. Martin Jelovšek, stavec v „Narodni Tiskarni“, je včeraj slavil redki jubilej. Včeraj je poteklo 60 let, odkar se je posvetil Gutenbergovi umetnosti. Bilo je to burnega leta 1843, ko se pričelo narodnostno gibanje v Avstriji. Ko se je ustanovila „Narodna Tiskarna“ v Mariboru in jela izdajati „Slovenski Narod“, je bil Jelovšek eden prvih njenih stavev. Jelovšek je torej stal ob zibelki našega lista. Videl je, kako se je polagoma razvijal, kako je napredoval in se širil, in zre ga sedaj, ko se je iz slabotnega stebelca razvil v krepko drevo. Jubilar opravlja svoj posel še danes, telesno in duševno še vedno čil in krepak, dasi je prekoračil že 76 leto. Živa priča njegove čilosti je „Ljubljanski Zvon“, ki ga vsak mesec postavi z malimi izjemami sam. Ko čestitamo slavljencu k redkemu jubileju, se nadejamo, da se ga bodo spominjali ob tej priliki tudi njegovi prijatelji in znanci.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v tork pop. ob 3. se igra na mnogostransko željo dramskega pravljica „Trnjulčica“ s petjem, plesom in godbo. Svira oddelek Slov. Filharmonije; zvečer ob pol 8. se poje tretjič v sezoni hrvaška junaška opera „Zrinjski“. Pri tej predstavi pojó prvič basovski vloga Sulejmana g. Križaj, baritonski vlogi Levija in Alapiča pa gosp. Povhe in gosp. Bukšek. — V petek se poje po daljšem prestopu zopet velepriljubljena opereta „Valčkov čar“, — v nedeljo popoldne se igra prvič drama „Grof Monte Christo“, zvečer pa se poje opera „Carmen“ prvič v sezoni. Zaradi sinfoniskega koncerta „Slovenske Filharmonije“ so bile vse izkušnje za opero „Carmen“ minoli teden nemožne ter se je moral repertoar izpremeniti. — Glede v soboto prijavljene notice o cenah sedežev v našem gledališču izjavlja ravnateljstvo, da se je odprava posebnega plačevanja garderobe sklenila soglasno na poslednjem obnem zboru Dramatičnega društva. Odbor društva je torej moral izvršiti ta sklep! S poviškom cen za 20 vin. pa sl. občinstvo ne plačuje le garderobe, nego prispeva tudi k novoprepričani starostni zavarovalnici, ki jo mora društvo plačevati za vse gledališko osebo. Končno pa dobivajo letos prvič vsi ložni posestniki za vsako predstavo v svoje lože brezplačno vse gledališke liste. Spridlo izpremenjenih razmer v naši domovini, se je nadejati, da bode mogel že prihodnji občni zbor dramatičnega društva skleniti, da se letošnje gledališke cene uravnajo zopet normalno. Dotlej ravnateljstvo ne more ukreniti ničesar v tem vprašanju.

Sestanek slovenskega ženstva je bil včeraj popoldne v društvenih prostorih „Splošnega slovenskega ženskega društva“. Udeležilo se ga je tako veliko število zavednih Slovenk, da so bili vsi prostori do zadnjega kotička nabito polni. Predavala je g. Josipina Vidmarjeva, trgovčeva soproga, o razmerju med našimi trgovci in našimi odjemalci. Ker so bile še nedavno z malimi izjemami vse večje trgovine v Ljubljani v rokah naših narodnih nasprotnikov, se je vplelo v našem narodu prepričanju, da pride vse dobro in lepo le iz tujine, da more nuditi vse najboljše le tujec. Zato je postal marsikak domačin naroden Judež, ker le kot tujec je imel pri rojajih ugled. Ni minulo še deset let, ko se tudi najbolj narodnočuteč trgovci ni upal

odpreti trgovine brez nemškega napisa, a še dandanes vre vse h kakemu privrzanemu šifatu, ki si dela nesramno reklamo. Ako odpre pa kak soliden Slovenec novo trgovino, govorijo Slovenci: "Oh, kaj bo ta revček! Tega poznamo, ta ne opravi ničesar." Tako so Slovenci množili svoj kapital ter so pletli sami bič, ki jih danes tepe. Nečimernost, nezaupnost, skopost, večkrat celo umazanost zavajajo slovenske odjemalce k tujim trgovcem. Le ako ima trgovec mnogo rednih odjemalcev, more imeti tudi veliko zalogo. Po potresu se je v Ljubljani povisala stanarina, cena prodajalnim prostorom se je dvignila za polovico, organizacija delavstva je podražila delavske sile. Vse to pritiska na slovensko trgovino. Vrhutega še nesolidna konkurenca tuje trgovine in nepredanost naših odjemalcev. Ljubljanska slovenska trgovina se mora najlepše razviti, ako bodo Slovenci in Slovenke vztrajno in dosledno podpirali domače trgovce, ki bodo mogli s vsem postrski in ugoditi okusu vsakogar. — Po predavanju se je razvila jako živahna debata, ki so se je udeležile gospe in gospodične Čudnova, Klobučarjeva, Supančičeva, Lozarjeva, Gerbičeva, Korunova, Beningerjeva i. dr. Med drugim so se postavili nasveti: Skrbeti je treba, da dobe slovenski trgovci v slovenskih hišah ugodne trgovske prostore. Priporočala se je ustanovitev slovenske slaščičarne na Dunajski cesti. Ciril-Metodova družba naj bi skrbela za to, da se nabavijo vsi predmeti, ki se prodajajo v njeno korist, v slovenskih tovarnah. Sploh naj slovenski trgovci naročajo svoje blago v slovenskih tovarnah in trgovinah.

Kapital in delo. "Akademija" je priredila snoči v "Mestnem domu" predavanje. Predaval je g. cesarski svetnik Franke o kapitalu in delu. G. govornik je izjavil: Kapital je sredstvo, s katerim ljudje delajo, da se preživijo. Pravi prvotni kapital je zemlja, njeno površje in njena notranjost. To so prirodni kapitali, iz katerih se dobiva vse, kar ljudje potrebujejo. Ti prirodni kapitali so ali javno dobro, t. j. da jih sme vsak uporabljati, ali pa so občinska, korporacijska, državna ali privatna last. Kapital je pa tudi umetno narejen, n. pr. tovarne, stroji. Kapitalizem v sedanjem smislu se je pričel v 15. stoletju. Koncem 18 in začetkom 19. se je pričel hitreje razvijati. Takrat je nastal prvi parni brod, prva družba za plin, prva lokomotiva. V zadnjih 10 letih je pa razvoj kapitalizma naravnost vihar, posebno v Zveznih državah ameriških. Tudi v Nemčiji se je razvoj silno širil. Kljub temu proizvajanje glavnih dveh sredstev, namreč premoga in železa, ni zadostovalo. Šele oktobra 1907 je nastala v Ameriki kriza v tem vihar, nem burnem proizvodnji. Vsi parni stroji zadnjih let so delali z močjo tisoč milijonov mož. Ker so se tudi reke uporabljale za proizvodnjo elektrike, je produkcija seveda silno narasla. Tudi v duševnem oziru je produkcija mnogo napredovala, kar dokazuje zlasti tisk. Zbran kapital zmaga vse, le obrestovati se mora. Njegov učinek je velikanski. Kapital ni povzročil samo v industrijski produkciji popoln preobrat, ampak tudi v poljedelstvu. Delo je postalo bolj produktivno, je na višji stopnji, ker se z majhno silo več stori. Čim polnejši so stroji, tem izdatnejše je delo in toliko več človeške sile se prihrani. To dela pred vsem veleindustrija, s katero obrt in rokodelstvo ne moreta konkurirati. Ekspanzivnost kapitala, ki hoče svoj delokrog razširiti, je naravnost brezmejnja, seveda se mnogokrat ne posreči. Kapitalizem deluje povsod, kjer se mu izplača. Ne pozna ne narodnosti, ne domoljubja, ne človekoljubja. Pozna le profit in se naloži kapital tam, kjer je večja varnost in večje obresti. — Govornik je govoril na to o delu. Delo je gibanje, s katerim se izvaja kaj ljudem potrebnega. Potrebe so pa tako različne, kot so različni ljudje. Potrebe so silne, ali za dobrobit ali razkošje. Delo je priprosto ali kompromisano. Največje važnosti je organizacije dela, ki povzdigne delo do dovršenosti. Tu je g. predavatelj prekinil in bo prihodnjič govoril o odnosih med delom in kapitalom. Krepko ploskanje poslušalcev je bila zahvala za zanimivo pravljubno predavanje. Obisk je bil bolj šibek česar nismo pričakovali.

Koncert Božinov. Spored koncerta dne 10. decembra v "Narodnem domu" bo: 1. Rust: Grande Sonata. 2. Ondříček: O moj Bože, b) Nocturno. 4. Wieniewski: Carneval rus. 5. Bach: Choral e Fuga (Imitacione). Kakor se iz sporeda vidi, so znamenite težke skladbe, ki jih bodo mladi ruski umetnik izvajal. V tretji točki bo igral dve lastni kompoziciji. Spomina vredno je, da ima umetnik violino za 3000 rubljev, ki jo je dobil kot darilo pri konkurenčni skušnji na carskem konservatoriju v Peterburgu.

Vstopnice po 3, 2 in 1 krono se dobe pri gospej Šošarkovi.

Miklavžev večer ljubljanskega "Sokola" je bil v soboto zvečer v sokolovi telovadnici v Narodnem domu tako mnogobrojno obiskan, kakor menda še ne zlepa. Gospod Miklavž se je s svojim mnogoštevilnim spremstvom nekoliko zakasnil, kar je v malih glavah vzbudilo že skrb, da ga morda ne bo in da je pozabil na Narodni dom in po njem hrepeneca srčeca. Končno je vendarle prišel v vsem svojem sijaju. V lepih besedah je nagovoril svoje ljubljence, pozivajoč jih, naj ljubijo slovensko domovino in svoj materinski jezik, da bodo njemu všeč, ki bi v nasprotnem slučaju moral poklicati na pomoč peklensko moč. Tudi odraslim je veljal tak opomin in tako svarilo. Nato je razdeljeval svetnik darila, kar mu je v zelo silno časa, kajti daril je bilo veliko. Rj. hudobec je moral pogosto poseči vmes, kajti pri naših hudih basih so se našli ljudje ali pravzaprav nežni spol, ki ni hotel — horrible dietu! — moliti. Nepokornice so cefrali peklenski v svoje brezno, kjer so jih pekli na grmadi in jih drugače mučili, dokler se niso omeščale. Po razdeljenih darilih je stopil Miklavž s svojega prestola "doli med ljudi" in tem delil svoje milosti v obliki rdečih jabolč in drugih lepih drobnarij. Ko je razdelil zadnje darove, spregovoril je s svojega prestola zopet rodoljubne besede, ključno na delo sokolsko, ki je: narodna zavest in zdravo čilo telo. Poslovil se je s krepkim "Na zdar" kličem. Godba "Slov. filharmonija" je zaigrala sokolsko kolesko račico. Pripomniti je, da je restavrat v Nar. doma postregel goste z izbornimi jedili, ki delajo čast njegovi kuhinji ter s pristno pijačo.

Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo je priredilo v soboto pri Steinerju svoj običajni Miklavžev večer, ki se je letos izbornu obnesel. Prostorni salon, dvorana in ostali gostilniški prostori bili so natlačeno polni. Bilo je ogromno število otrok, ki so nestrpno pričakovali prihoda Miklavževega. Ob 1/2 9 je nastopil Miklavž in nagovoril otroke, potem pa jim delil bogata darila. Otroci tega večera ne pozabijo nikdar. Spremistvo Miklavžovo je bilo veličastno: dva krasna angela in črni parklji. Izborni čveterospev Lumbar, Pintar, Rus in Štamcar je poveljal bajni večer s krasnimi pesmimi, s katerimi je očaral mnogoštevilno množico. Iskrena hvala poštvovalnim pevcom! Sekstet na lok je pridno sviral in tako je bil Miklavžev večer prava obiteljska slavnost za Krakovo in Trnovo.

Politično društvo za Vodmatški okraj priredilo je v soboto v prostor h g. Pavška na Martinovi o. Miklavžev večer. Že pred nastopom sv. Miklavža ter njegovega spremstva, bili so vsi prostori natlačeno polni mladih in starih. Veliko jih je pa moralo oditi ker niso dobili prostora. Prot 9. uri nastopi sv. Miklavž s pop. spremstvom. Še Ahavser in sv. Anton sta bila zraven. Po lepem nagovoru obdaru sv. Miklavž mladino, potem se je pa napolnil med starejši ter vsakega primeru obdaril. Marsikateremu je zažugal s parkeljai. Želeč Slovencem boljših časov odšel je z obljubo, da se drugo leto zopet vrne. Nato se je vršila tombola, pri kateri je marsikatega doletela sreča. Ko je bila končana je nastopil g. K. Dinter v šalji vlogi "Šlapca Damjan". G. Dinter je Damjana dobro pogodil, tako, da se mu je mnogobrojno občinstvo prav iz srca smejalo. S tem je bil zaključen oficijalni del programa ter se je nato vršila prosta zabava. Pozabiti tudi ne smemo domačih vodmatških tamburašev, ki so zelo pridno zabavali občinstvo s samimi izbranimi komadi. Politično društvo je letos zopet pokazalo kakor lani, da hoče da Vodmat napreduje ter da se revnejšim pomaga. Le tako naprej!

Zabavni večer "Ljubljanskega Zvona" je bil snoči v meščanski pivarni bil obiskan tako, da so bili vsi prostori polni. Na sporeda je bilo igranje na klavir, komični samospevi, petje zborovo in solistov, srečlov in ples. Vse se je izvršilo v splošno zadovoljnost, zlasti zadnja točka Moralen uspeh pririditve bil vsekakor prav lep, pa tudi gmoten je bil zadovoljiv, dasi ni bilo nič vatopnine. Udeleženci in udeleženke so bili prav hvaležni "Zvonu", da jim je priredil ta večer, na katerem so se zabavali povsem neprisliljeno in prislčno.

Snočni simfonični koncert "Slovenske Filharmonije" je privabil dokajšno število posetnikov. Spored se je pod vodstvom kapelnika V. Talicha izvajal z znanočnostjo in ponovno izvajal bučen aplavz. Pred vsem je briliral učitelj "Glasb. Matice" I. Režek, ki je proizvajal Paganinijev koncert. O tej prireditvi "Glasbene Matice" prinesemo v prihodnji številki strokovno poročilo.

Za slovenskega otroka. Družba sv. Mohorja je v svoji slavnosti

seji dne 28. m. m. sklenila dati kot jubilejni dar "za slovenskega otroka" vsoto 15 000 K in sicer za koroško šolsko društvo 6000 K, za "Družbo sv. Cirila in Metoda" 2000 K, za "Šolski dom" v Gorici 1000 K, za Marijanišče v Ljubljani 1000 K, za Salezijanski zavod v Rakovniku 1000 K, za dijaško kuhinjo v Celovcu 500 K, za dijaško kuhinjo v Mariboru 500 K, za dijaško kuhinjo v Ptuj 500 K.

Na Groharjeve slike, ki so razstavljene v Schwentnerjevi izložbi, opozarjamo pred vsem naše mecenstvo, ki ima zmisla za lepote moderne slikarstva. Slike — četrto krajiu — se pred vsem odlikuje po milini in duhtečnosti svojih barvnih tonov in učinkujajo na gledalca, ki se je osvobodil vseh starokopitnih predsodkov, z neodoljivo privlačnostjo. Nadrobno izpregovorimo o teh najnovejših umotvorih enega najboljših naših slikarjev prihodnjosti.

Ljubka galerija v Simon Gregorčičovi čitalnici je s 1. dec. prinesla nova serijo reprodukcij, lepih in mikavnih kakor vedno. Poleg starejših umetnikov srečavamo v njej celo vrsto modernih umetnikov. Za danes opozarjamo na to najnovejšo serijo, kaj več pa izpregovorimo o njej prihodnjosti.

Umrli je včeraj tovariš vpokojeni učitelj Josip Bizilj, 48 let star. Zapustil je vdovo in 8 nepreskrbljenih otrok. Pogreb bo jutri ob poln 3. uri popoldne izpred hiše Kramar na Dolenjski cesti k Sv. Križu. Tovariši njegovi skažite mu v mnogobrojem številu zadajo čast Umrli je za učiteljsko boleznijo — sušico. B'lag mu spomin!

Umrli je ga. Julijana Bajo roj. Kokalj, posestnica v Ljubljani, mati nadučiteljke Maksa Bajca in župnika Franca Bajca. N. v m. p.

Pol milijona kron je škoda vsled požara v tovarni Pollak v Kranju. K zadnjemu poročilu je pripomniti, da je Pavšar oddaljen od Pollaka 10 metrov ne 10 minut.

Zrakoplov so videli včeraj dopoldne nad Rakekom. Plaval je 700 do 1000 metrov visoko. V njem sta bili 2 osebi.

Narodna čitalnica v Kamniku priredi v tekoči zimski sezoni več družinskih večerov brez natančno določenega vsporeda. Pri teh prireditvah bo iz posebnih prijaznosti sodelovalo prvo slov. pev. dr. Lira. Prvi tak večer se vrši v torek dne 8. t. m. znaša 22 vin. (2 vin za Ciril-Metoda). — Svoj redni občni zbor bo priredi čitalnica v nedeljo dne 13. grudnia ob 7. uri zvečer.

Tržiški Slovenec. Vroč želja, ki jo goji telovadno društvo Sokol v Trzinu, od svojega početka, se bo le izpolnila. Za tako težko pogrešno telovadnico je pripravljen že prostor, so gotovi že načrti in je nabrajanega tudi že nekaj denarja. Vendar manka še dosti. Ali telovadnica mora zrasti leta 1909 iz tal; saj brez telovadnice ni sokolskega življenja. Tržiški Sokol mora živeti, sicer se je bati za slovensko Tržič. Slovenci tržiški! pomagajte postaviti telovadnico. Kogar je rodila slovenska mati v Tržiču, položi mal dar za telovadnico. Vemo, da ne živite v obliči, vemo, da imate samo to, kar si prislužite z žilavo in žuljavno roko, vendar smo prepričani, da ne odrečete in ne skratite malega daru. Ko pričnemo nabirati dne 13 t. m. za te ovadnice, odpi sleherni mošnjček in priloži kolikor moreš. Nabiranje se bo vršilo vsakih 14 dni. Slovenci tržiški, pokažite svojo zavednost in svojo poštvovalnost.

Novi podružnici štajerske kmetijske družbe. Podružnica štajerske kmetijske družbe se ustanovi v občini Zakot v brežiškem okraju in isto tako pri Sv. Martinu ob Paki v okraju šoštanjskem.

Društvo zoper kršanje v Hanovru je ustanovil zdravnik dr. Lessing "nemško zvezo proti vrišču", ki ima svojo glasilco: "Der Anti-Rüpel", mesečnik za boj proti vrišču, surovosti in nekulturi. Priporočamo ta list prav toplo spodnještajerskim nemčurjem in "akademčim pretepačem" v Gradcu.

Vesela aretacija. Sumljivega moža, ki je brez dvoma prišel z različnimi paragrafi kazenskega zakonika že večkrat v nasprotje, je ustavil orožnik v Paternionu na Koroškem. Možakar, na polju kazenskih postav zelo izkušen, je opozoril orožnika, da naj gre prej po puško, predno mu naznani aretacijo. Ko je prišel drug orožnik, na katerem je našel vsak gumb postavno našit, mu je natiho naznanil, da sicer peš rad hodi, pa samo tja, kamor on hoče, v kraj pa, kamor ga hoče kdo imeti, pa hoče v dobi napredka in prometa lez vozom. Občinski sluga pripelje dvokolnico, na katero se spravi

ptiček, in med glasnim smehom obdinstva in v potu svojega obraza poriva sluga voziček čez klanece. Ko pripelje h kraju pravice, se aretirano prav nič ne ljubi stopiti z voza. "Vzdignite me, sakaj bi se sam trudil, sakaj pa plačujete davke, in z državljanom naj bi državi sluga ne ravnali ljubeznivo in postrleljivo!" Tako je bril noro, dokler ga državne c. kr. roke niso ljubeznivo posadile z vozička na mater zemljo in ga izročile pravici.

Štiri lobanje odrastlih oseb so našli pri Bockmanovi vili v Gorici, katero prezidavajo. Lobanje so bile kakih 60 cm pod zemljo. Oblast preiskuje, kako in kaj je s temi lobanjami. Bockmanova vila se prezidava za rabo "malega semenišča", to je za vodo za srednješolske dijake; tam ima biti pa tudi prihodnja gimnazija goriškega nadškofa.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici priredi v nedeljo 13. t. m. svoj redni XIII. koncert v dvorani "Trgovskega doma". Spored koncerta: 1. Stanko Pirnat: "Pomlad in jesen" (Stritar) moški zbor. 2. Stjepan Mukranjac: "Srbske narodne pesmi s Kosova", mešan zbor. 3. Josip Michl: "Nemakonska mati" (Prešern) sopran-solo s klavirjem. Poje gospodična Klementina Hrovatin. 4. Em. Ohvala: a) "Hubičky", b) "Zálety", ženski zbor. 5. Josip Michl: "— da jo ljubim". (Prešernova gazela št. 3) tenor-solo s klavirjem. Poje g. Viktor Črnko. 6. Josip Michl: "Átila in ribič". (Áskero) balada za moški zbor. 7. P. H. Sattner: "O nevihti" (S Gregorčič) mešan zbor. Zborovodja g. Jos. Michl. Začetek ob 8. zvečer.

Mestni svet goriški je potrdil vozni načrt za električni tramvaj, kateri pri znani laški počasnosti v takih stvareh še vedno ne teče, dasi bi se bilo to lahko že zdavnaj zgodilo.

Iz Boveca poroča, da sta se ustrelila tam neki finančni stražnik in neki vojak.

Z revolverjem se je igral 14-letni deček Josip Saksida iz Gradišča na Goriškem. Revolver se je sprožil ter poškodoval dečka nevarno na roki.

V Jamljah pri Devinu je ustanovila goriška "Zveza narodnih društev" bralno društvo.

Jubilejno hranilnico so sklenili ustanoviti slovenski trgi na Goriškem.

Voz je pritisnil ob zid voznika Viktorja Stiloška v Trstu in ga težko poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Umrli je v Trstu Hrabroslav Ražem, vnet narodnjak, ki je mnogo storil za narodno stvar v tržiški okolici. Bil je neumoren pevovodja. **Za rano je umrl** v tržiški bolnišnici trgovec Jurbitz, ki se je ustrelil, kakor smo poročali v soboto. **Nogo si je zlomil** v Trstu 4-letni Jakob Trček.

Medmestna telefonska zveza Trst-Pazin-Pulj. Trgovinsko ministrstvo je dovolilo, da se zgradi medmestna telefonska zveza Trst-Pazin-Pulj. Z deli se prične v najkrajšem času in jih bodo z vsaj naglasi izvršili.

Slovenci v Ameriki. Ubilo je v rudniku v Chisholmu (Minesota) 19-letnega Josipa Terhlena. — Obe nogi je zdrobilo v Houstonu Michaelu Smertniku. V rudniku mu je namreč padel na nogi velik kos železne rude.

Prvi "Kinematograf Pathé" prej "Edison" na Dunajski cesti nasproti kavarne "Evropa" ima od danes do vsakega torka sledeči spored: Kako se plačuje najemščina. (Komično). Pridelovanje kave v Braziliji. (Interesantna projekcija, po naravi posneta). Čuvarica. (Drama v 27. slikah). Der Faun. (Krasna projekcija v barvah). Kako je Amalija dobila moža. (Jako smešno).

Tatinski par. Te dni je napravil v Grosupljem orožnik lep uspeh. Aretoval je 59letnega tata Jakoba Krta in njegovo ženo Marjano, katera je zasačil pri prodaji ukradenih oblek in ju izročil deželniemu sodišču. Krt je zelo nevaren tat in vlomilec, ki je bil že 9krat kaznovan in je zadnje 3letno ječo obedel pred 4 leti v Rudolfovem. Njegova žena je istotako huda žepnatka, ki krade najraje po sejneh. Kaznovana je bila že 13krat in je zadnje 5letno ječo obsejala v Begunjah meseca marca letos. Tatinska dvojica bode zopet brezdomno precej časa sedela.

Na poti v bolnišnico obnemogel. V soboto popoldne se je z dolenjskim vlakom pripeljal v Ljubljano 36letni krojač Ivan Högl, rodom iz Struge pri Kočevju in bil namenjen v deželno bolnišnico. Ko se je potem presedel v voz električne železnice, je takoj oslabil in so ga morali djeti v filijalno stražnico ter poklicati zdravnika, ki je odredil, da so ga potem, ker se je bilo bati, da tam ne umrje, z rešilnim vozom prepeljali v bolnišnico.

Poskušena samomora. Snoči se je na Dolenjski cesti v hribu hotel obesiti neki kleparski pomočnik. Bil je prej v neki gostilni, kjer se je nekoliko

opijani in šel ven. Ker ga le ni bilo nazaj, so ga šli trije prijatelji iskat in so ga našli sedečega na nekem jabolku, okoli vrata je imel pa že zadržan jermen. Prijatelji so ga rešili in odpeljali domov. — Snoči je nek po imenu neznan moški skočil v Mostah v Ljubljano. Potegnili so ga iz vode in prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Znatno poškodovan je bil danes ponoči na Stari poti delavec Franc Felner. Udaril ga je nekdo s kolom po glavi in so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Tatvina. Predvčeršnjim je bil v Prisojnih ulicah ukraden 80 K vreden bakren kotel. Pred nakupom se svari.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 18 Hrvatov, 26 jih je šlo pa v Beljak, Predvčeršnjim se je odpeljalo v Ameriko 18 Hrvatov in 6 Slovencev, nazaj je prišlo pa 170 Hrvatov in Slovencev.

Izgubljeno in najdeno. Marija Ogrinova je izgubila staro usnjato denarnico z vsebino bankovcev za 20 K. Monter Adolf Huber je izgubil črno usnjato denarnico, v kateri je bil bankovec za 100 K in 25 K drobiža in dve znamki. Ključarski vajenec Viktor Podkrajnik je našel 5 m dolgo železno verigo. Učenka Olga Plevelova je našla prost bankovec za 10 K. — Zasebnica Antonija Kislingerjeva je izgubila zlato uro s kratko verižico. — Služkinja Marija Kolarčeva je izgubila rjavo denarnico, v kateri je bilo okoli 6 K in dve svetinji. — Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, odneseno najden nahrbtnik z obleko.

Uradne vesti. Radi oddaje zgradbene obrambe pod vasjo Žeje ob Trziški Bistrici, ki je preračunjena v znesku 3500 K, bo dne 15. dec. 1908 ob 10. dop. pri okr. glavarstvu v Kranju v pisarni okrajnega inženirja zmanjševalna dražba. Kdor se je hoče udeležiti, mora v roke dražbene komisije pred pričetkom obravnave vložiti 5%, vadij v znesku 175 K ki jih mora dotičnik, kateremu bo zgradba oddana, dopolniti na 10%, varščino ponujene vsote. — Marjeta Šušteršič, vžitarica iz Zagorja št. 60 pri Il. Bistrici, je dejana vsled slabomnosti pod oskrbo. Skrbnik ji je Jakob Marinič. Radi blaznosti Antonija Tomiča, pos. sina iz Knežaka št. 30 se je podaljša nad njim očetovska oblast. — Pri deželni kot trgovski sodnjaji v Ljubljani se je izvršil vpis firme "Hranilnica in posojilnica v Železnikih". Tačasni udje načelstva so: dr. Franc Košmelj, nadstabi zdravnik v pok., Franc Kosimelj, Gabrijel Thaler, Jakob Dermota, Anton Hafner, Josip Košmelj in Ivan Demšar vsi posetniki v Železnikih. — Pri okrajnem sodišču v Kamniku se odda pisarniško mesto z dnevno 2 K 50 v. Prošnje je vlagati pri tem sodišču do 18. t. m. — Na petrazrednici v Raddeh se oddada dve učiteljski službi za moške in na trirazrednici v Boštanj eno učiteljsko mesto, vse tri definitivno. Prošnje je vlagati do 30. dec. 1908. pri okr. šolskem svetu v Krškem.

Drobne novice.

— **Za praktikante v državni službi.** Finančno ministrstvo je odredilo, da se vsi praktikanti in elevi, ki so vstopili v državno službo pred 1. januarjem 1904, še ta mesec imenujejo ad personam ali začasno za uradnike v pristojni kategoriji najnižje vrste.

— **Imenovanje pri vojnem sodišču.** General pehote vitez Pfiffer je postal predsednik najvišjega vojaškega sodnega dvora, podmaršal E. pl. Gangl pa predsednik vojaškega nadsodišča.

— **Se dve žrtvi jubilejne razsvetljave na Dunaju.** Izza jubilejne razsvetljave sta zgnila z Dunaja 10letni E. Maršik in 12letni J. Weissner. Vse dosedanje iskanje je bilo brezuspešno.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča

Mlad slepar. Trgovec na Dunaju Gustav Wallis je sprejel v svojo pisarno za praktikanta Klementa Daniela, ki je sedaj 15 let star. Fant je koj spočetka kazal lahkomiselnost in nepoštenost. Po naročilu svojega gospodarja je imel pri doktorju Viktorju Nitscheju Daniel dvigniti 60 K, kar je sicer tudi storil, a je denar vtaknil v svoj žep. Pri Berti Pollak je dvignil 25 kron; od teh si je 5 K pridržal zase, 20 K je pa izročil gospodarju. Letos 19. avgusta je poslal Wallis nekega drugega izmed svojih uslužbencev k Mariji Schrammel, trgovki na Dunaju, dvigniti zapadlo menično svoto v znesku 480 K ter mu v to svrhu izročil poverljivo pismo. Dotičnik pa ni našel trgovke doma, zato je izročil dotično pismo domačemu knjigovodji, ki je je spravil v svoji miznici. Drugi dan pa je Wallis naročil ob-

dožencu, da naj se zgleda pri trdki Schrammel in trgovko opozori, da je menico ta dan zapadla, ni mu pa izročil poverilnega pisma, ker mu ni zaupal. Obdolženec je pa dobro vedel, kje da leži to pismo, vložil je v miznico knjigovodje ter si skrivaj prilastil pismo. Šel je nato k trgovki Schrammel ter ji toliko časa prigravil, da mu je izročila zahtevanih 480 K, akoravno se ni mogla spočeti, ka za to odločiti; šele ko ji je zatrjeval s poverilnim pismom, da je opravičen do tega, mu jih je oddala. S tem denarjem se je takoj odpeljal v Postojno, se nastanil v prvem hotelu pod imenom Rudolf pl. Luschitzky ter tam potratno živel, dokler je imel kaj drobiža. Ko mu je pa ta pošel, živel je na upanje trdeč, da bo njegova prtljaga za njim prišla. Nato je opeharil tankaj Heliodora Petrica, kateremu se je za barona predstavljal, za 120 K vredno kolo. Odpeljal se je z njim po stranskih potih v Trst ter je tam zastavil. Prišel je na to v Ljubljano, prenočil v tukajšnjem hotelu »Unionu«, kjer je zopet pobegnil, ne da bi bil kaj plačal. Dne 8. septembra je bil pa v Jesenicah aretiran, ker je sprevednik Povšetu in kupeju izmaknil plašč. Aretujočim orožnikom je lažljivo trdil, da se piše Herman Jugenhič, ter da je konjski trgovec. Obdolženec, ki je vse priznal, je bil obsojen na eno leto zapora.

Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

Pravi kmečki prijatelj. V soboto je stal pred ljubljanskim okrajnim sodiščem možak, ki ima že precej »lepo« zgodovino za seboj. Predkaznovan je bil, kar seveda priznava zelo nerad, nič manj ko sedemkrat in to vedno radi — goljufije. Kakor se sodnik spominja, je obtoženec pred kakimi petimi leti stal pred sodiščem radi goljufije z onimi med našim ljudstvom predobro znanimi podobami z godbo. Tedaj je bilo zaslišanih okrog 200 prič. In gospod Janez Hiti, majhen, nekoliko sključen možiček, z brado in očali, star okrog 40 let, je bil obsojen radi goljufije. Pozneje se e Hiti vrgel na drug, prinosnejši posel: postal je agent za poljedelske stroje, posebno se je zanimal za slamoreznilce. Hodil je po deželi ali sam — tedaj je znal slovensko — ali pa tudi v tržbi nekoga drugega, ki mu je bil za tolača, in tedaj je bil Hiti potnik neke tovarne poljedelskih strojev s cesarskega Dunaja in ni znal slovensko. Ponujal pa je vedno slamoreznilce. Sedaj te, sedaj druge trdke, jemal stare v zameno in vselej najmanj 10 K nadavka. Naročniki so dobili potem nerabne stroje ali pa sploh nikakih. Stije taki slučaji so dokazali, katere pa gospod Hiti trdovratno taji, češ, da so mu dotičniki onih 10 K darovali. Ko mu sodnik prečita zapisnike, češ, da oškodovanci zahtevajo odškodnino, vztraja pri tem, da so mu darovali one zneske. Sploh se obnaša zelo samozavestno. Mine ga ta samozavest pač potem, ko sodnik proglasi razsodbo, da se gospod Janez Hiti spozna krivim goljufije ter kaznuje s tremi meseci strogega zapora, poostrenega vsak teden z dvema postoma in dvema tridma ležiščema. Tako bo naše ljudstvo vsaj za tri mesece rešeno svojega »osrečevalca«.

Izpred potnega sodišča v Mariboru.

Zverina v človeški podobi. Sedaj 40letni Valentin Breznar, po sestrnik v Radizlju pri Mariboru se je 1894 oženil vdružio z Martino Visočnik iz Gornjih koč. Vzela sta se, ne da bi se poznala natančneje poprej. Šele pozneje je žena zvedela, da Breznarja ni marala nobena ženska zaradi njegove sirovosti. No kmalu je skusila, prebrtko skusila, da je njen mož pravi divjak. Že čez 14 dni po poroki jo je jel pretepati. Čim dalj sta bila v zakonu, toliko bolj jo je bil. Ko je čez dve leti porodila žena prvega otroka, očital ji je mož, da ni njegov, da se je pečala z drugim in tudi z njegovim bratom Jernejem, ki ga je nekoč res dobil pod njenim oknom, ko se je vrnil od vojaških vaj. Žena je trdila, da jo je sicer nekoč napadel neznan mož in jo posilil proti njeni volji, vendar zakonske zvestobe ni nikdar prelomila. Vse zatrjevanje je bilo seveda zastoj. Breznar je tolkel ženo od dne do dne bolj. Ko mu je nekoč prinesla kosilo in rekla, naj le sam je, ker ima še nekaj z otroci opraviti, razjezilo ga je tako, da jo je vrgel na tla, ji pokleknil na prsi, jo zgrabil za glavo in tolkel z njo ob tla, da ji je počila koža na več krajih in da je bila rešena krvava. Potem jo je zgrabil za lase in tako vlekel za nje in tolkel z njeno glavo ob tla, da ji je iztrgal oel šop las. Bil jo je nato še s pestjo po obrazu, dokler se ji ni vili kri iz ust in nosa. Tako je šlo naprej. Ženi ni bilo mogoče več prestajati in obrnila se je na pomoč na sodišče, ki ga je kaznovalo štirikrat zaradi tega in takega sirovega ravnanja. Breznar

je pa svojo družino, ki je med tem narasla na pet glav, tudi stradal. Vsi so morali jesti nezabljeno, kolikor so dobili jesti krompirja, žganjov in zelja, le on je jedel zabljeno in se masul z masom doma zaklanih prešev. Imel je vse pod ključem in je ženi, kadar je bil boljše volje, naštel gotovo število krompirjev za kosilo. Ker je Breznar med tem jel še piti, divjal je vedno bolj. 10. julija letos je ponoči vstal in petnajstmesednega otroka Jožefa potegnil iz zibel ter ga z vso silo treščil za vrata v lesen zaboj, od katerega robu se je nesrečno ubila črepinja, da je umrl čez pol ure. Ker so porotniki zanikali edino na nje stavljeno vprašanje glede uboja z 9 proti 8 glasovom, je bil Breznar oproščen.

Telefonska in brzojavna poročila.

Veliki manifestacijski shod v Trstu za slovensko univerzo v Ljubljani.

Trst, 7. decembra. Včeraj se je vršil v veliki dvorani »Narodnega doma« impozanten manifestacijski shod za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani, sklican od tržaških slovenskih akademikov. Dvorana, galerija in lopa so bile nabitopolne dolega ljudstva. Bilo je kakih 2000 ljudi. Govorili so: dr. Rekar, akademika Borštnik in Čok (poslednji kot referent), dr. Starč poslanec dr. Rybář, dr. Mandič in socijaldemokrat Regent. Mej in po vsakem govoru — iz vsemih onega socijaldemokrata Regenta, ki je bil radi raznih neumestnih opazk grozovito izživljen — so sledile burne ovaioje in vzkliki obočenja proti Nemcem in vladi. Med viharimi vzkliki in odobravanjem je bila sprejeta resolucija, ki zahteva vstanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, izreka slovenskim visokim šolam na Dunaju in Gradcu svoje simpatije in obsoja brutalen nastop nemških buršev in nemških listov proti nemškim akademikom. V resoluciji je tudi rečeno, da se tržaški slovenski akademiki glede vseučiliške vprašanja strinjajo z izjavo parlamentarne »Narodne zveze« na Dunaju. Po shodu — ki je bil vseskozi zelo buren — je ljudstvo zapelo prei »Narodnim domom«, »Hej Slovani«, nakar je kakih 1000 ljudi prepevalo narodne pesmi in vsklikaje za slovensko univerzo v Ljubljani, šlo po ulici Carducci, ulici San Giovanni na Corso, od tu na veliki trg pred mestništvom in ob morju nazaj pred »Narodni dom«. Na borznem trgu bi bilo prišlo med Slovenci in živčajočimi Italijani do pretepa, ako bi ne bila posegla vmes policija. Pri kavarni »Al volti di Chiosa« je prišlo do malega konflikt med Lahi in Slovenci, ker so prvi živčigali. Slovenci so natepli par Italijanov in pobili par šip. Po shodu se je nabralo nad 200 kron za slovenske visokošole. Aretovanih je bilo okoli 50 oseb.

Za razpustitev državnega zbora.

Gradec, 7. decembra. Vsenemški poslanec Wolf je imel včeraj shod v Ljubnem, na katerem je izjavil, da so Nemci za to, da se državni zbor razpusti, ker so prepričani, da bodo nove volitve za Nemce izpadle ugodnejše kakor prej. Glede aneksijske predloge se je izrazil, da bo treba premagati še veliko težav, predno bo odobrena v parlamentu.

Demonstracije na Dunaju.

Dunaj, 7. decembra. Včeraj je imel »Bund der Deutschen in Niederösterreich« shod, na katerem se je razpravljalo o dogodkih v Pragi. Po shodu se je tisočglava množica odpravila v svrhu demonstracije pred akademsko menzo. Na potu tjakaj je prišlo med množico in policijo do spopada. Policiji je prišel s potegnjeno sabljo na pomoč neki dragonec. Aretiranih je bilo 27 oseb.

Dunaj, 7. decembra. »Fremdenblatt« konstatuje, da je bil dragonec ki je prišel včeraj policiji pri spopadu z nemškimi nacionalci na pomoč — Slovenec. Čemu to »Fremdenblatt« konstatuje, je zagonetka, ko se vendar vedno propoveduje, da se pri vojaki ne sme gledati na narodnost in da mora biti vojak samo vojak in ne česar drugega.

Odprava prekega soda

Dunaj, 7. decembra. V merodajnih krogih se zatrjuje, da bo preki sod v Pragi odpravljen že prihodnji teden.

Sfališče dr. Milovanovića omajano.

Dunaj, 7. decembra. Iz Beograda javljajo, da je imela narodna skupščina včeraj zopet tajno sejo. Stališče ministra zunanjih del dr. Milovanovića se smatra kot omajano.

Predsednik »Lloyda« umrl.

Dunaj, 7. decembra. Predsednik avstrijskega »Lloyda« Becher je včeraj umrl.

Češki deželni zbor.

Praga, 7. decembra. Češki deželni zbor bo sklican koncem tega meseca. Češki poslanci ne bodo votirali prora-

čunskega provizorija, ako ne bo preje odpravljen preki sod v Pragi.

Kdo bo naslednik Coudenhove?

Praga, 7. decembra. Kakor je znano, bo namestnik grof Coudenhove v najkrajšem času odstopil. Kakor javljajo češki listi, se vlada pogaja z moravskim namestnikom baronom Heindl-Udyskim, da bi prevzel namestniške posle v Pragi.

Proti aneksiji Bosne.

Budimpešta, 7. decembra. Na shodu socijalno demokratske stranke je bila sprejeta resolucija, naperjena proti aneksiji Bosne. Glasovanja o resoluciji, ki se obrača zoper ministra Kossutha radi njegovega postopanja z železniškimi uslužbenci, vladni zastopnik ni dovolil.

Italija in Rusija.

Pariz, 7. decembra. Iz Rima javljajo »Tempsu«, da se med Italijo in Rusijo sicer ni sklenila nobena pogodba, pač pa se je dosegel tak sporazum, ki jamči medsebojno zaščito interesov na Balkanu.

Srbska subvencija Črni gori.

Belgrad, 7. decembra. Srbska vlada je poslala v mislu med Srbijo in Črno goro sklenjene zveze na Cetinje nadaljnih 300.000 dinarjev.

Nikola Pašić v avdijski pri kralju.

Belgrad, 7. decembra. Kralj Peter je sprejel včeraj v posebni avdijski Nikolo Pašića, ki mu je vnovič poročal o svoji misiji v Petrogradu.

Srbija in aneksija Bosne in Hercegovine.

(Razgovor našega beogradskega dopisnika z gosp. dr. Milovanom Milovanovićem, srbskim ministrom zunanjih del.)

Belgrad, 7. decembra. Gosp. dr. Milovan Milovanović, minister zunanjih del je bil tako ljubezljiv in me je kot dopisnika »Slov. Naroda« včeraj sprejel v svojem kabinetu, kjer se je razvil o položaju ki je nastal vsled aneksije Bosne in Hercegovine, naslednji razgovor:

»Ko je bila proglašena aneksija Bosne in Hercegovine je srbska vlada v svoji notni velikim silam označila minimum srbskih zahtev, ki sestoji v tem, da se Srbiji — ako je že nemogoče da se Bosna in Hercegovina stvorite v položaj pred aneksijo — dá odgovarjajoča kompenzacija. V čem bi se sestojala ta kompenzacija, gospod minister?«

Mi zahtevamo, da se Srbiji in Črni gori odstopi majhen del Bosne in Hercegovine. S tem se sicer ne doseže znatno teritorialno povečanje Srbije in črne gore, ali bi se vseeno dosegel velik uspeh: Srbija in Črna gora bi dobili skupne meje, Srbija bi dobila izhod na morje in s tem svojo ekonomsko neodvisnost, a Avstro-Ogrska se ne bi več dotikala navopazarskega sandžaka.

»Ali je opravičena nada, gospod minister, da Srbija in Črna gora dobite to kompenzacijo?«

— Jaz verujem, da se velike sile zavzamajo za naše zahteve, ker priznavajo, da so te zahteve popolnoma opravičene in da stojijo v popolni harmoniji s splošnimi balkanskimi in evropskimi interesi. Jaz sem vladam v Berlinu, Londonu, Parizu in Rimu obrazložil naše zahteve in jih obvestil o težkem položaju, v katerega je Srbija zašla vsled aneksije Bosne in Hercegovine. V svojih razgovorih z mero-dajnimi faktorji velikih sil sem dobil vtis, da je naše zaupanje v njihovo pomoč popolnoma osnovano.

»To bi bilo v slučaju da se projektirana mednarodna konferenca sestane. Ali kaj nastane, gospod minister, v slučaju da se konferenca vsled obstoječih diferenc ne bi mogla sestati?« — Potem ostane vprašanje Bosne in Hercegovine tudi dalje odprto evropsko vprašanje, ker tudi ako pustimo na strani vprašanje o nji s stališča narodnega prava, aneksija ravno s stališča pozitivnega mednarodnega prava more dobiti praktično vrednost za Evropo edino potem, ako jo potrdi oni forum, ki je odločil provizorno okupacijo teh dežel po Avstro-Ogrski monarhiji.

»Dovolite mi, gospod minister, vprašanje: Ali se vzhodna kriza ki je nastala vsled aneksije Bosne in Hercegovine, reši z vojno?«

— Danes se še ne more pozitivno govoriti o tem, ker bi dogodek lahko dementirali ravnotako onega ki veruje, da se ne pride do konflikta z orožjem kakor tudi onega ki pravi, da se kriza brez vojne ne reši. Mi smo pripravljeni na vse in čakamo na razvoj dogodkov.

Avstro-Ogrska napade Srbijo! Premestitev srbske prestolnice v Niš.

Belgrad, 7. decembra. (Posebna brz. »Slov. Nar.«) Dunajski poslanik neke Srbiji prijateljske velike sile je sporočil srbski vladi, da se Avstro-Ogrska pripravlja na napad na Srbijo in Črno goro. Poslanik v svojem poročilu priporoča srbski vladi, naj se takoj pripravi in naj se čuva pred iznenadenjem. V Srbiji se je tudi brez tega poročila dobro vedelo, da se Avstro-Ogrska pripravlja za napad in za to je že vse preskrbljeno, da se tak napad odbije. Prestolnica se naj-

brže v kratkem preseli v Niš, kamor je že poslana vsa državna imovina, ker se hoče izogniti bombardiranju Beograda, s čimer bi bila mestu prizadejana ogromna škoda. Belgrad se zato prepusti sovražniku in sicer najbrže brez boja, a vojna se bo vodila po visokem gorovu, koder bo avstro-ogrška vojska težko napredovala. Ni izključena niti mogočnost, da srbska vojska začne z ofenzivo.

Interview dopisnika »Novega Vremena«.

Belgrad, 7. decembra. (Poseb. brz. »Slov. Nar.«) Brzojav specialnega dopisnika »Novega vremena« Berezovskega je postal predmet živahnih razprav vseh krogih in povsod se čudijo brezprimerni predznosti Berezovskega, ki je šel tako daleč, da je falzificiral razgovor z ministrom zunanjih del. Nekateri listi, ki so Milovanoviču nasprotni, nečejo njegovi izjavi popolnoma verovati, ker je vsa stvar gotovim ljudem, ki jim je Milovanović na poti, dobro došla in jo hočejo eksploatirati proti njemu, ali resni ljudje verujejo ministru, ker je za razumevanja človeka jasno, da Milovanović, ki uživa v vsi Evropi veliko reputacijo izbornega diplomata, ni mogel dati takih izjav. Minister je rekel dopisniku, da se je napram njemu Izvoljski izrazil, da se mu dozdeva, da se kmalu proglasi aneksija Bosne in da se proti temu proglašenju aneksije ne more ničesar storiti. Berezovski pa je zmisel ministrovih besed svojevoljno popolnoma spremenil, javivši svojemu listu: Milovanović je rekel, da je Izvoljski izjavil, da je nemogoče kaj storiti proti odobritvi aneksije. Razlika med variantama pa je vendar ogromna, ker je proglašenje aneksije enostranski akt Avstro-Ogrske, ali za veljavo tega proglašenja je potrebna odobritev vseh signatarnih sil.

Belgrad, 7. decembra. (Poseb. brz. »Slov. Nar.«) Javil sem v soboto, da je begrajski dopisnik petrogradskega »Nov. Vremena« poslal svojem listu brzojav, v katerem je napačno poročal o svojem razgovoru z dr. Milovanom Milovanovićem, srbskim ministrom zunanjih zadev, češ, da mu je minister rekel, da je po sestanku v Buchlavi njega obvestil Izvoljski, da Avstro-Ogrska namerava proglasiti aneksijo Bosne in Hercegovine, ali da Rusija ne stori ničesar proti temu, ker ne mara radi Bosne napovedati Avstro-Ogrski vojne. Dalje je dopisnik javil, da mu je dr. Milovanović rekel, da Srbija ne misli na vojno, ker da za njo absolutno ni pripravljena. Tiskovni oddelek ministrstva zunanjih zadev je dal listom obširno izjavo ministra zunanjih zadev, v kateri se pravi, da na vsem tem ni niti ene istinite besede in dasi je dopisnik »Novega Vremena« celo stvar izmislil. On je sicer govoril z ministrom, ali ta je čisto drugače govoril kakor je potem javljal svojem listu dopisnik, ki se sam zaveda svoje skrajne nekorektnosti in je zato potihoma izginil iz Beograda. V Petrogradu so v začetku verovali brzojavki — ker nihče ni mogel misliti, da bi dopisnik mogel falzificirati ministrove besede — in zato so grof Bobrinski, Aleksander pl. Stahovič in Aleksander Pilenko poslali tukajšnji »Politiki« naslednji brzojav: »Trditve srbskega ministra zunanjih zadev, da je Rusija odobrila aneksijo Bosne in Hercegovine, so popolnoma neosnovane. Nasprotno, vsi ruski politiki in ves ruski narod so globoko osvedočeni, da ruska vlada ne bo nasprotovala čustvovanju in zahtevam svojega naroda in celega Slovanstva. Za časa svojega bivanja v Petrogradu se je gosp. Pašić mogel popolnoma osvedočiti o istinitosti teh naših trditve. Mi verujemo, da g. Pašić to tudi potrdi.« — Danes v Petrogradu že vedo, da dr. Milovan Milovanović ni podal onih izjav in »Novega Vremja« bo drugičkrat najbrže dobro gledalo, koga pošlje kam za dopisnika, a dunajsko časopisje se je prezdodaj veselilo.

Občinska avtonomija na ruskem Poljskem.

Petrograd, 7. decembra. (Poseb. brzojavka »Slov. Nar.«) Zakonski načrt o avtonomiji občin v carstvu Poljskem je v glavnih črtah že gotov. Izdelal ga je namestnik ministra notranjih del Kryžanovsky. Po tem načrtu bodo imeli volilno pravico v občinah širši krogi, kakor v vseh ostalih 34 ruskih gubernijah. Vstop Židov in obšč. zastop. je znatno omejen.

Stališče Turcije napram Srbiji in Črnogori.

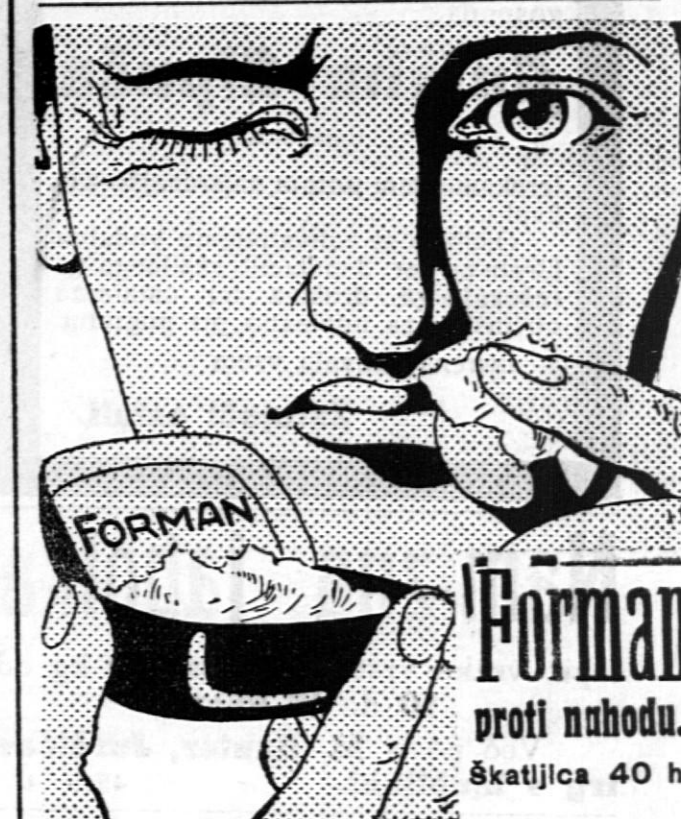
Carigrad, 7. decembra. (Pos. brz. »Slov. Naroda«) Tefvik paša, minister zunanjih del, se je napram dopisnikom evropskih listov o stališču Turcije napram Srbiji in Črni gori izrazil tako le: Pogajanja glede sporazuma s Srbijo, Črno goro in tudi Bolgarsko so v polnem tiru. Kar se tiče Srbije, je turška vlada sprejela v program zadeve, ki se imajo rešiti na evropski konferenci, tudi vprašanje o kompenzaciji Srbiji in Črni gori za aneksijo Bosne in Hercegovine. Za to kompenzacijo se zavzemamo prvič kot dobri sosede in drugič kot trezni politiki. Naši inte-

resi namreč zahtevajo, da so naše sosedne države zadovoljne s našo usodo, kakaj samo v tem slučaju bodo zasledovale izključno kulturne cilje. Turčija smatra kot nujno potrebno, da se vse balkanske države sporazume Z ozirom na to je sama stopila v prijateljske zveze s Srbijo in Črnogoro ter deluje še sedaj na to, da postane razmerje med tema državama čim najintimnejše. Kar se tiče sporazumljenja z Avstrijo, je to mogoče samo ako da Avstrija kompenzacijsko tako nam, kakor Srbiji in Črni gori. Vsoričo soglasja med Turčijo, Srbijo in Črno goro je prav lahko mogoče, da bo Avstro-ogrška zgrabila za orožje, ne da bi čakala na konferenco.

Treba nam je torej biti pripravljenim na vse slučaje. In kaj bo v tem slučaju storila Bolgarska. Ali bo pomagala Avstriji? Na to vprašanje mi je odgovoril bolgarski delegat Ljapčev: »Pri nas je nemogoča vlada, ki bi si upala predlagati, naj bi bolgarska vojska podpirala Avstro-ogrsko v vojni proti kakšni slovanski državi.«

Plesna svila

od 75 kr. naprej meter, za dnje novosti. Franko in že ocarinjeno se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev s prvo pošto. Tovarna za svilo Henneberg, Zürich. 4 90-8

Proti zobobolu in gnilobi zob

Izborne deluje dobro znana antiseptična Melusine ustna in zobna voda

ki utrdi dlesne in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 steklenica s navodeno 1 K.

Bi gorodnemu gospodu M. Levstiku, lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljšo sredstvo zoper zobobol, odstranjevanje neprijetno sapo iz ust in je neprekaljiv pripomoček proti gnilobi zob, zato je vsakemu najtopleje priporočam. Obenem pa prosim, pošljite še 8 steklenice Melus. ustne in zobne vode. Dovolim, da to javno oamamite, ker je res hvala vredno.

Leopold Gangl, mestni tajnik. Metlika, 24. aprila 1906.

Dož. lekarna Mil. Leustoka

v Ljubljani; Rošljova cesta št. 1. poleg novegrajnega Fran. Jožetovega imbi. mostu 35 49

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 7. decembra 1908

Pšenica	za april 1909	za 50 kg	K 13—	
Pšenica	za oktober 1909	za 50 kg	K 1—36	
Rž	za april	za 50 kg	K 10 88	
Koruz	za maj	za 50 kg	K 7 59	
Oves	za april	za 50 kg	K 8 90	

Efektiv. 5 vin. višje.

Meteorološko poročilo.

Vrtna nad morjem 306, Srednji aradni tlak 759.9 mm

decem	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nah.
5.	9. zv.	743.1	1.0	sr. jvzhod	oblačno
6.	7. zv.	744.8	—1.2	sr. vzhod	jasno
	2. pop.	744.3	0.2	sl. vzhod	jasno
9.	9. zv.	745.0	—3.5	sl. jvzhod	pol obl.
30.	7. zv.	745.0	—9.7	sl. jvzhod	jasno
	2. pop.	744.4	—1.7	brezvetr.	

Srednja včerašnja in predvčerašnja temperatura 12° in —1.5°; norm. —0.3 in —0.4° Padavina v 24 urah 0.0 mm. in 0.0 mm.

Blagajničarko

kateri je mogoče v kratkem nastopiti in

učenca

sprejme trdka z mešanim blagom Otton Homan v Radovljici. 4556-1

+

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je umrla naša preljuba mati, tašča in teta. gospa

Julijana Bajc, roj. Kokalj

danes, v nedeljo, dne 6. t. m. zvečer, po dolgi bolezni, previdena s svetotajstvi, stara 63 let.

Pogreb bo v torek, dne 8. t. m. ob 4 popoldne iz deželne bolnice k Sv. Križu.

Predrago rajnico priporočamo v pobožno molitev in prijazni spomin.

V Ljubljani, 6. dec. 1908.

Franco, župnik, Maks, nadučitelj, Marija, hči Josipina roj. Groboljsek, sestra.

Zahvala.

Za dokazne odkritosrčne sočutja, ki so nam bili dani, oziroma doposlani povodom smrti našega ljubega nam očeta, oziroma strica, gospoda

Antona Lipuša

meščana

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Osobito se zahvaljujemo vodstvu hiralne ce ter deputaciji gasilnega in reševalnega društva ter ostalemu občinstvu za udeležbo pri pogrebu.

Iskrena zahvala vsem

žalujoči ostali.

Namizna jabolka

lepa, vsake vrste, cena za 100 kg od 10 do 16 kron.

Več pove **M. Rauter, Jurčičev trg v Ljubljani.**

Odkupno društvo za užitino za sodni okraj Cerknica razpisuje službo

dacarja

poštenega in v tej stroki dobro izurjenega

Prošnje je poslati do 20. decembra **Ivanu Strgulcu**, načelniku zakup v Begunah pri Cerknici.

Trgovski pomočnik

vešč slovenskega in nemškega jezika, dober manufakturni prodajalec, želi premeniti svojo službo najraje v slovensko trgovino.

Dopisi na upravnništvo „Slovenskega Naroda“ pod „Svoji k svojim“.

Potnika

kristjana, Slovenca, uvedenega pri detajlistih na Kranjskem in Spod. Štajerskem event. tudi pri večjih odjemalcih v Bosni in Hercegovini, sprejme tvornica za bombazevinasto blago. Potuje se 300 dni na leto. — Dopisi pod „Niederlage Wien O. 9033“ na naslov **Haasenstein & Vogler A.-E., Dunaj II.**

O. kr. avstrijske državne železnice.

Izveček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1908. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

7-05 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorica, d. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Praga.

7-07 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

8-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

11-28 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7-25 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbič, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico).

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Klavir

(mignon) se zaradi odhoda prodaja na **Marijo Torenijo cesti 26.**

Gospodarska uprava

S. Polo v Trbiču (Moufalcone). Kdo nam dobavi 4-5 vagonov zdravega in debelega krompirja? Prosi se za najnižjo ponudbo. 4420 1

SLUŽBO

za domačo učiteljico, komptuaristino, pisarico, veziljo, ali podpora gospodinjstvom, se takoj ali po Božiču gospodinjstva z dobrimi izpričevanji, ki je službovala kot učiteljica na ljudski šoli.

Ponudbe pod „učiteljica“ na uprav. „Slov. Naroda“.

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih, približno od 600 do 700 litrov po nizki ceni prodaja

FRAN CASCIO Šelenburške ulice številka 6.

Hiša

pripravna za vsako obrt, je napredaj v Domžalah ob Dunajski cesti.

Več pove g. **Anton J. Št.**, kleparski mojster v Domžalah št. 106.

Tvrška **Zabret & Huter, Britof pri Kranju, išče**

knjigovodjo

zmožnega dvojnega knjigovodstva in laščine.

Ponudbe na gorenjo tvrško do 15. decembra t. l.

Možljiva ponudba.

U Ameriki se želi poročiti 33letni Slovenec z dobroščno Slovenko v starosti 23 do 27 let, ki zna nemško in je dobra kuharica. Potni listek se pošlje, ako je potrebno s pismom. Priloži naj se slika.

Naslov: **Franc Rus, 1245, Sant 6 th. St. Denver Colorado North America.**

Sprejme se spreten sedlarski pomočnik

v trajno službo pri **Ivanu Kravcu**, sedlarju v Gorici.

Kratek klavir se ceno prodaja

„Kje, pove upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

4558

Lepo posestvo

Kdor ima veselje do bolj velikega in lepšega posestva ter do živinoreje tudi gozd in pritlikline (fundus) v dobrem stanju, in bi rad kupil, naj vpraša pod „Gemeinschaft Verein št. 11“ Celje, poste restante.

4458-3

21 letni, spreten mladenič

sedaj hotelski točjak, želi s 15. decembrom premeniti službo, in sicer podobno v kak hotel tu ali na deželi ali kot sluga v kako boljšo hišo.

Naslov pove upravnništvo „Slov. Naroda“.

4496 2

Edina narodna tvrška Rifonz Breznik

Ljubljana, Gredišče 11 (blizu nunske cerkve).

2402 23 prodaja in izposoja klavirjev prvovrstnih dušev in tvornice najceneje

Desetletno jamstvo

Kaljenje ugaševanje.

Kot edini strokovnjak in učitelj Glasbene Matic opozarjam vsakogar, naj se blagovoli potruditi k meni domačini, ter se prepriča o blagostojnosti in trpežnosti mojih pianov, klavirjev in harmonijev. Zastopstvo vseh dvor. in komornih tvrdk. Delna odlašila.

Svoji k svojim!

Ugodna ponudba!

Naročite takoj!

Š. t. 88 570.

4543 2

Razglas.

Nekemu tukajšnjemu hišnemu poslastniku je poginil pes na znakih steklosti.

Z ozirom na to odreja mestni magistrat v smislu § 35. zakona z dne 29. februarja 1880 drž. zak. št. 25 za mesto Ljubljano

pasjo kontumacijo

za nedoločen čas.

V tem času morajo imeti vsi psi, torej tudi oni, ki se vodijo na vrvi, po ulicah dobro, popadanje zabranjeno torbo. Tudi se ne smejo jemati psi v javne lokale, kakor gostilne, kavarne itd.

Ako bi kdo zapasil pri svojem psu sumljive znake, mora to takoj naznaniti mestnemu magistratu, psa pa do daljše odredbe varno zapreti.

Pse, ki bodo za časa kontumacije brez dobro napravljene torbe letali okrog, bo konjač polovil in pokončil, proti lastniku pa se bo postopalo kazensko.

Mestni magistrat Ljubljansk, dne 30. novembra 1908.

Pristen dober brinjevec

se dobi pri 309 26

L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Plite po vzorci!

BARHENTOV, FLANEL

MODNEGA BLAGA

platna, damasta, kanafasa itd., vse novo, ki jih franco pošilja znamenita uvozna trdka

V. J. Haviček a. br. Podebrady

311-2 (Kraljevina Češka.)

Zavoj s 40 m raznih ostankov pralnega blaga letnega in zimskega pošiljam za 18 kron franko po povzetju.

35 letni velik uspeh!

Močan želodec, pravilno prebavo ter odprtje želodca

se doseže, ako se uporablja mnogokrat odlikovano

želodčno tinkturo

lekarnja **PICCOLIJA**

v Ljubljani, na Dunajski cesti.

1 steklenica 20 in.

Naročila po povzetju. 4276-3

Najlepši in najcenejši

novoletni reklamni KOLEDARJI

z okusnim tiskom firme se dobe pri

Ivanu Bonaču v Ljubljani.

Vzorce dopošl em na željo brezplačno na ogled. 4320 6

Oddajajo se po skrajni ceni tudi sami bloki!

Blagovolite poprašati.

Važno za trgovce itd.

4547-2

13. decembra t. l.

na upravitelstvo „Narodnega doma“.

V Ljubljani, 3. decembra 1908.

Upraviteljstvo „Narod. doma“.

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

4547-2

Izveščana natakaraica išče službe.

Ponudbe pod „natakaraica“ na uprav. „Slov. Naroda“.

4504-3

Absolvent

Mahrove trgovske šole, ki ima inteligentno skušnjo, išče primerne službe.

Ponudbe pod šifro „Merkur“ na uprav. „Slov. Naroda“.

4474-3

Briketi „Paulus“

najboljši šlezjski premog, prešan v kocke, 8000 kalorij kur lne moči. Kurjenje sob in štedilnikov preprosto kakor z navadnim premogom, samo da nagleje, bolje in dalj trajajoče.

Premog „Bohemia“

kosovnik in orehovnik najboljša vrste, brez prahu, brez kamenja prešejan in zbran, 8000 kalorij, tedaj brez konkurence. Pošilja se točno tudi izven Ljubljane, briketi brez opažanja. Priporoča samozalogar

Jos. Paulin

glavna zaloga premoga v Ljubljani

Novo ulice št. 3.

V Radečah pri Zidanem mostu 65

se prodaja

zaradi smrti gospodinjke veliko

lepo posestvo

z vsemi premičninami in pritliklinami. Napredaj so tudi konji, kočije in vsakovrstni vozovi ter drugo gospodarsko orodje. Posestvo obstoji iz enonadstropne hiše s prijetnim vrtom, dalje iz travnikov in gozdov. Tamkaj je tudi dobro vpeljana fjakarija.

Naslov pove upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

4552 1

Razpis.

Odda se služba

hišnika

v „Narodnem domu“ zaeno služba kustoza „Narodne čitalnice“ v Ljubljani Plača po dogovoru.

Oziralo se bo le na prosilce, ki so oženjeni in morejo položiti vsaj 300 K jamčevine.

Lastnoročno pisane prošnje z dokazili o starosti, domovinstvu o šolanju, zdravju, pravosti in dosežanju službovanju je vložiti do najkasneje

13. decembra t. l.

na upravitelstvo „Narodnega doma“.

V Ljubljani, 3. decembra 1908.

Upraviteljstvo „Narod. doma“.

4557-2

PATENTE

vseh dežela izposljuje in izkorišča

M. GELBHAUS

inženir in zapriseženi patentni posrednik na Dunaju

VII. Siebensterngasse 7, nasproti o. kr. patentnemu uradu.

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

4377-55

Notarskega kandidata

sprejme notar Hudovernik v Ljubljani. Nastop najpozneje do 1. januarja 1909.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt s manjšimi plačili.

Vsak član ma po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
45-142
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fond: 41,335.041.01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814.430-97 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
s vseslovesno slovensko-narodno upravo.
Vsa posojila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančni hiši
v Slovenskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občinske namene.

Božična darila.

Razni preostali izdelki

perila, prtov, prtičev in

švicarskega vezenja

se zaradi prevelike zaloge

4466-3

prodajajo prav ceno

pri Antonu Šarc, Sv. Petra cesta 8.

Razglas.

St. 37371

V zadevi razpisanih dopolnilnih volitev v deželni zbor kranjski se dodatno k turaadnemu razglasu z dne 7. t. m. št. 35248 sledece javno naznanja:

Volitev enega poslanca mesta Ljubljane iz splošne kurije vršila se bo 14. dan decembra letos in se je v svrhu lažje izvršitve te volitve razdelilo mesto na 8 volišč in volijo

- volilci I. (šolskega) okraja v veliki dvorani „Mestnega doma“;
- volilci II. (šentjakobskega) okraja v mestni dekliški šoli pri Sv. Jakobu;
- volilci III. (dvorskega) okraja, razen Krakovega in Trnovega v mestni deški šoli na Cojzovi cesti;
- volilci iz Krakovega in Trnovega v dvorani otroškega vrtca v Cerkvenih ulicah;
- volilci IV. (kolodvorskega) okraja, vzhodno od Dunajske ceste v mestni deški šoli v Komenskega ulicah;
- volilci IV. (kolodvorskega) okraja, zapadno od Dunajske ceste v telovadnici I. državne gimnazije z dohodom iz Kolizejskih ulic;
- volilci V. okraja v mestni ljudski šoli na Barji;
- volilci VI. okraja v dvorani mestne jubilejske ubožnice v Japljevih ulicah.

Volitev dveh poslancev mesta Ljubljane iz mestne kurije vršila se bo dne 22. decembra letos v štirih oddelkih in volijo

1. volilci z začetnimi črkami A-H, v veliki dvorani „Mestnega doma“ z dohodom iz Streljskih ulic;
2. volilci z začetnimi črkami J-L v veliki dvorani „Mestnega doma“ z dohodom od južne strani;
3. volilci z začetnimi črkami M-R in pa
4. volilci z začetnimi črkami S-Z v veliki dvorani hotela „Union“ z dohodom iz Franciskanskih ulic.

Glavna volilna komisija zbrala se bo za volitve iz splošne kurije dne 15. decembra in za volitve iz mestne kurije dne 23. decembra letos obakrat ob desetih dopoldne v dvorani „Mestnega doma“.

Dalje se naznanja, da ostanejo za eventualne ožje volitve, ki so določene na 19. oziroma 28. dan decembra letos ravno ta določila v veljavi.

Na volilnih izkaznicah, ki se bodo volilcem pravočasno dostavile, bo poleg časa, kdaj se vrši volitev, označeno tudi na katerem volišču ima vsak volilec izvršiti volilno pravico.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 24. novembra 1908.

Croatia

Croatia

Croatia

Croatia

Croatia

Croatia

Croatia

Croatia

je edina hrvaška zavarovalnica, osnovana od občine svobodnega in kr. glavnega mesta Zagreba.

je edina zavarovalnica, katera daje dve četrtini dobička svojim zavarovancem.

je edini zavod, kateri daje četrtino dobička v javne svrhe v onih pokrajinah, v katerih zadruga posluje.

sprejema v zavarovanje proti požaru in vpepelitvi po blisku nepremičnine vsake vrste.

sprejema zavarovanja kristalnih šip, proti slučajnemu ubitju.

ima najnižje tarife.

4069-8

išče akviziterje in okrajne zastopnike za vse okraje na Kranjskem in Štajerskem.

Vsa pojasnila daje:

Glavni zastop „Croatie“

v Ljubljani, Gosposke ulice št. 4.

Gostilna

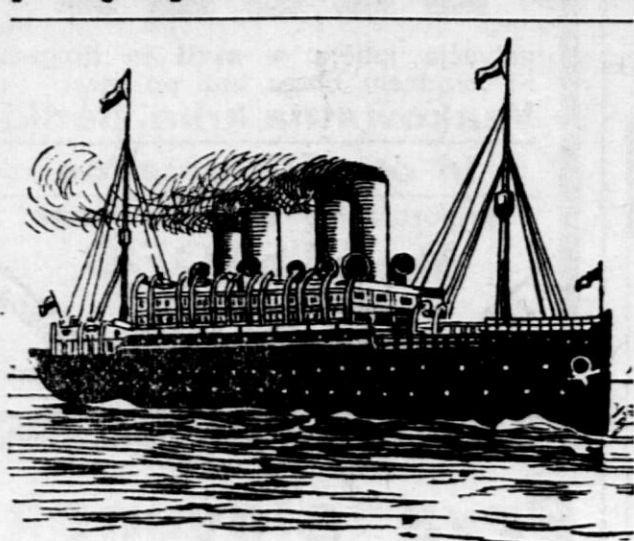
„Pri Bobenčku“ na Glincih

z novo urejenimi prostori, acetilensko razsvetljavo in lepim vrtom s koncesijo vred se odda zaradi bolezni takoj ali pozneje v najem.

Istotam se odda tudi

prodajalnica, več stanovanj in delavnica.

Več se izve na Glincih št. 37 pri Ljubljani.

Kdor hoče varno, mirno in hitro

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika:

Fr. Seunig,
Ljubljana, Kolodvorske ulice 28

Odprava potnikov samo z najnovjšimi parniki „velikani“: 2343 23

Kaiserin Aug. Victoria, nosi 25.000 ton

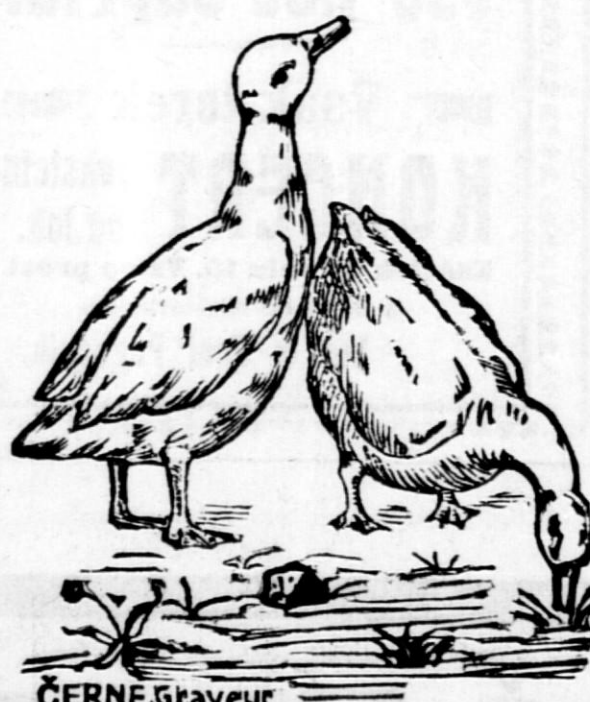
Amerika 24.000 „

President Lincoln 20.000 „

President Grant 20.000 „

Voznja Ljubljana - Hamburg traja z nanovo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave okroglo 1½ dni, ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od Avstrijske meje (Eger) naprej.

Perje in puh
po nizkih cenah.

ČERNE GRAVEUR
Anton Šarc
Sv. Petra cesta št. 8.

Velika božična prodaja!

Priporočam veliko zalogo oblek

za dame, gospode, deklice, dečke in otroke

po jako znižani ceni.

„Angleško skladišče oblek“ O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5.

Od 25. novembra do 25. decembra

prodajam na svojih prostorih

v šolskem drevoredu poleg jubišnjega mostu

Prima slanino

brez kože od prašičev iz lastnih pitališč

I. vrste kg kron 1'50

II. „ „ „ 1'30

Meso istih prašičev:

I. vrste kg kron 1'40

II. „ „ „ 1'20

Elija Predovič.

Nizko pod ceno

prodajam radi pomanjkanja prostora

obleke, površnike, zimske suknje in dežne plašče

3871 36 za gospode in dečke

kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina **A. Lukič.** Pred Škofijo

št. 19.

Broj 4988.

4544-2

Oglas natječaja!

U smislu zaključka občinskega zastupstva od 27. novembra 1908

otvara se ovime natječaj za imenovanje

občinskega protustavnika

(kontrolora) u privremenom svojstvu. S tim je mestom skupčana godišnja plača od K 1600 — izplačivih u mesečnim anticiptnim obroci.

Molitelji imaju podnesti svoje molbe podpisanom

do 27. decembra 1908.

priloživ im krstni list, svjedočbe o svršenim nauciama i o eventualno do sad obavljenom službovanju, svjedočbu občinarstva i ponašanja — Od molitelja traži se podpuno poznavanje hrvatskog jezika, točnost u računanju i poznavanje poslovanja u občinskoj blagajni. — Bude li imenovani zadovoljavao svojoj dužnosti, bit će to mjesto nakon godine dana u smislu zakona od 12. augusta 1907 broj 42 p. z. l. ustanovljeno difinitivnim uz eventualno povišenje plače i pravo na mirovinu.

Glavarstvo občine **KASTAV,**

dne 3. decembra 1908

Jelušić
načelnik.

Perilo

za 4197-6

dame in gospode

najfineje izdelano in po jako nizki cen, priporočam najtopleje

M. Alešovec.

Prvo učilišče

za izdelovanje perila

Elizabetna cesta 6.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovrtniki,

čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovrtniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Posamentirja porte in vrvice, resice, krepince in vrvice za tapetnike.

Krepl in šlari za zalotanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in vrvice.

Šerpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otroške perilo in odeje za vozilke.

4285-5

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezanje.

Gumbi in različne igrice.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venc.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrol in potrebščine za modroce.

Glave rokavice in rokavice za uniformiranje

pletene, letne in zimske rokavice.

Kopalne perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače,

ovratniki, zaplestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jägrovo normalno perilo, srajce

Tricot, jopice in hlače.

Mrežaste in potne, jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za loyce: telovniki, nogovice, rokavice in dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovrtniki, robci

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice,

torbice in drugi domači narodni izdelki itd. itd.

stanovljena
leta 1854.

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon
štev. 210.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborne

G. AUER ^{jovih} **dedičev**

Ljubljana Wolfove ulice štev. 12 Ljubljana

marčno pivo

v sodcih in steklenicah.

376-10

Konkurenca! Novo vino
lastnega pridelka,

tvrdke **BR. NOVAKOVIČ**
rdeče (opolo) 24 in 28, rumeno 32 vinarjev 1/2 litra itd.
se toči v Sodnijskih ulicah št. 4 in na Rimski cesti št. 5.
Toči se tudi pivo iz zagrebške delniške pivovarne.

910 78

Krojaški pomočnik

se sprejme takoj v trajno delo pri
L. Strosu v Idriji. 4474

Krasno
BLUZE
največja izbira v svili in drugem
modnem blagu tudi po meri.
Vsakovratna krila, perilo
in otroške obleke
priporoča po najnižjih cenah
M. KRISTOFIČ
por. Bučar
STARI TRG št. 28.

**Prva slovenska
modna trgovina
za gospode**

Engelbert Skušek
Ljubljana, Mestni trg 19,
se najtopleje priporoča.

**Blago in cene
brez konkurence.**

**Kavarna
'Leon'**
na Starem trgu št. 30.
je vsaki dan
uso noč odprta.
Vsak torek
KONCERT seksteta
na lok.
Začetek ob polu 10. Vstop prost.
Z odličnim spoštovanjem
Leo in Fani Pogačnik.

Podjetje betonskih stavb
Bratje Seravalli & Pontello

Slomškove ulice 19 Ljubljana Slomškove ulice 19

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevi, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tikanje teras, vodomotov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloge kameninastega blaga in šamotne opeke. Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopnik svodov patent „Thru“.

4518-1

Pozor! Slovenske dame! Pozor!

Elegantne klobuke

za dame in za otroke

A. Vivod-Mozetič

v Ljubljani, Stari trg št. 21
modna trgovina ter salon za damske klobuke.

.. .. Filialka v Kranju, Glavni trg.

**Najvišji sadovi
so dosegljivi**
Ceres jedilna mast
je nedosegljiva
po dobrem okusu in stanovitnosti.
nizki ceni in slastnosti.

962-9

**Zimske obleke, zimske suknje,
kožuhi, (dolgi in kratki),
salonske obleke, pelerine i. dr.**
za gospode in dečke v velikanski izbiri.

Strogo solidna, strokovnjaška postrežba.

Zaloga oblek A. KUNC

Ljubljana, Dvorski trg štev. 3.

Pod Narodno kavarno.

858-83

**Trgovina s
špecerijskim blagom.**

**Trgovina z moko
in deželnimi pridelki.**

LJUBLJANA * A. ŠARABON * LJUBLJANA

priporoča svojo novourejeno

glavno zalogo rudninske vode.

Točna in solidna postrežba.

**Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave**
z električnim obratom.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

**Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho.**

4508-1